

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
"Növbədənənar seçkilər
islahatlara və
inkışafa yol açacaq" -
parlamentdə
mühüm müzakirə
yazısı səh.5-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 9-11 dekabr 2023-cü il Şənbə № 222 (8358) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

**"Avropa Şurası Ermənistanla
etimad quruculuğu üçün
çox yaxşı platformadır"**

Prezident İlham Əliyev
AŞ-nin Baş katibini qəbul
etdi; **Mariya Peyçinoviç**
Buriç: "Azərbaycanın
regionda davamlı sülhün
təmin edilməsi
istiqamətində atdığı
addımları təqdir edirik"

yazısı səh.3-də

**Senatda yenə anti-Azərbaycan
ruzigarı - Blinkenin
adamı Bakıda ikən...**

yazısı səh.6-də

**"Uzağı iki aya sülh
müqaviləsi imzalanacaq" -
fevral seçkisinədək...**

yazısı səh.8-də

**Moskvada MDB İqtisadi Şurasının
100-cü iclası keçirildi**

yazısı səh.6-də

**Rusiya və ABS
Azərbaycanla Ermənistan
arasında razılaşmanı alqışlayır**

yazısı səh.8-də

**"Gizli" terrorun bilmədiyimiz
tərəfləri - erməni minaları
can almaqda davam edir**

yazısı səh.11-də

**"TikTok"u əxlaqsız platformaya
çevirənlər - çıxış yolu nədir...**

yazısı səh.12-də

**Aktiv vergi ödəyicilərinin
sayı 800 minə yaxınlaşıb**

yazısı səh.11-də

**Azərbaycan Dövlət Aqrar
Universiteti yenidən təşkil olunur**

yazısı səh.13-də

**Azərbaycanda qızılca kabusu -
Yoluxma sayı 2 mini ötərsə...**

yazısı səh.14-də

SEÇKİNİN GERİSAYIMI BAŞLADI: MSK İLK QƏRARLARI VERDİ - MÜXALİFƏTİN "40 MİN DƏRDİ" ...

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə 20 min seçici səs verəcək;
YAP opponentlərini yarışa çağırdı; müxalif partiyalar hələ nə
edəcəyini bilmir; vahid namizəd məsələsi isə baş tutan deyil

yazısı səh.9-də

Dünya iqtisadiyyatına Çindən gələn böyük təhdid - proqnozlar ürəkəçən deyil

**Elman Sadıqov: "Neft qiymətlərində çox
yüksək volatillik olacaq: 100-120 dollar da
ola bilər, 40-50 dollar da"**

yazısı səh.10-də

Fazil Mustafa:
"Qadınlarımızın
təhsil almağına
kömək etməsək,
neqativ hallar
azalmayacaq"

yazısı səh.4-də

Murad Sadəddinov:
"Avropa Birliyini
"xristian klubu"
olmaqdan
çıxarmaq niyyəti
yoxdur, olsaydı..."

yazısı səh.3-də

Ərdoğan:
"Fransa
Ermənistanı
silahlandırmaqla
ona pislilik edir"

yazısı səh.7-də

Şuşa rayonuna prokuror təyin edildi

Baş prokuror Kamran Əliyevin müvafiq əmrinə əsasən Nəriman Əsədov Şuşa rayon prokuroru vəzifəsinə təyin edilib. Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə Baş prokurorluğun Mətbuat xidmətindən APA-nın sorğusuna cavab olaraq bildirilib.

Bu təyinat qədər Nəriman Əsədov Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Korruptsiyaya qarşı Mübarizə Vəziriyyətinin Preventiv tədbirlər və təhqiqat idarəsinin prokuroru vəzifəsində çalışıb.

Neft Fonduna indiyədək 193 mlrd. dollar vəsait daxil olub

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun fəaliyyəti müddətində gəlirlərinin həcmi 192,7 mld. ABŞ dolları təşkil edib.

Bu barədə "APA-Economics" Hesablama Palatasının Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun 2024-cü ilin büdcəsinə verdiyi rəyə istinadən xəbər verir.

Sənədə əsasən, hesabat dövrü Fondun xərcləri 137,2 mld. ABŞ dolları səviyyəsində olub.

Rəydə qeyd olunur ki, Fondun dövlət büdcəsinə transfertin həcmi isə 120,3 mld. ABŞ dolları və ya ümumi xərclərin 87,7%-ni təşkil edib.

Xatırladaq ki, ARDNF 29 dekabr 1999-cu il tarixində təsis edilib. Fond neft və qazdan əldə edilən gəlirlərin toplanmasını, səmərəli idarə edilməsini və gələcək nəsillər üçün saxlanmasını təmin edən xüsusi qurumdur. ARDNF büdcədən kənar, ayrıca dövlət təsisatıdır. Şəffaflıq ARDNF-nin fəaliyyətinin əsas prinsiplərindən biridir.

Baş nazir Qarabağ Universitetinin təşkili ilə bağlı tapşırıqlar verdi

Baş nazir Əli Əsədov "Qarabağ Universitetinin yaradılması haqqında" Azərbaycan Prezidentinin 2023-cü il 28 noyabr tarixli Sərəncamının icrasını təmin etmək məqsədilə sərəncam imzalayıb.

Musavat.com xəbər verir ki, sərəncama əsasən, Ədliyyə, Elm və Təhsil, İqtisadiyyat Nazirliyi, Maliyyə nazirlikləri və icra prosesində müəyyən ediləcək digər aidiyyəti dövlət orqanları (dövlətin hüquqi şəxsləri) ilə razılaşdırmaqla, Nazirlər Kabinetinin "Qarabağ Universitetinin yaradılması haqqında" Prezidentin 2023-cü il 28 noyabr tarixli 4182 nömrəli Sərəncamına uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini iki ay müddətində NK-nə təqdim etməlidirlər.

Həmin qurumlar bir ay müddətində Universitetin nizamnaməsinin layihəsini hazırlayıb NK-nə təqdim etməlidirlər.

Həmçinin, Maliyyə Nazirliyi Elm və Təhsil Nazirliyi və icra prosesində müəyyən ediləcək digər aidiyyəti dövlət orqanları (dövlətin hüquqi şəxsləri) ilə razılaşdırmaqla, bir ay müddətində Universitetin Xankəndi şəhərində tədris və yataqxana binaları, idman meydançası və digər infrastruktur obyektləri ilə təminatı məsələlərinə dair təkliflərini Nazirlər Kabinetinə təqdim etməlidirlər.

Bundan başqa, mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları üç aydan gec olmayaraq Sərəncamın icrasını təmin etmək məqsədilə öz səlahiyyətləri daxilində normayaratma vəzifələrindən irəli gələn tədbirlər görüb, normativ hüquqi aktlarını və ya təkliflərinin olmadığı barədə məlumatı Ədliyyə Nazirliyinə təqdim etməli və icra vəziyyəti tələb etdikdə, Nazirlər Kabinetinə məlumat verməlidirlər.

Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların Sərəncama uyğunlaşdırılmasını təmin edib, bu barədə dörd ay müddətində Nazirlər Kabinetinə məlumat verəcək.

Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

2023-cü ildə 94 jurnalist öldürülüb

2023-cü ildə dünyada 94 jurnalist öldürülüb.

Musavat.com xarici agentliklərə istinadən xəbər verir ki, bu barədə Beynəlxalq Jurnalistlər Federasiyasının (IFJ) hesabatında deyilir.

Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə zərərçəkənlərin sayı 67% artıb. Bu,

əsasən İsrailin ABŞ və Avropa İttifaqında terrorçu kimi tanınan HƏMAS qruplaşmasına qarşı müharibəsi ilə bağlıdır. 68 jurnalist münaqişəni işıqlandırarkən həlak olub. IFJ-nin məlumatına görə, bu savaş 1990-cı ildən bəri jurnalistlər üçün ən ölümcül münaqişə ocağına çevrilib. Ukrayna ərazilərində isə Ukrayna, Rusiya və Fransadan olan 3 jurnalist həlak olub.

Bundan əlavə, bir çox ölkələrdə: Rusiya, Belarus, Çin, İran və digər ölkələrdə media nümayəndələrinə qarşı repressiyaların sayı 393-ə çatıb.

Bundan əlavə, bir çox ölkələrdə: Rusiya, Belarus, Çin, İran və digər ölkələrdə media nümayəndələrinə qarşı repressiyaların sayı 393-ə çatıb.

□ Musavat.com

Nənəsi öldü, 2 il pensiyasını alıb xərclədi

Lənkəranda 91 yaşlı nənəsinin ölümünü 2 il gizlədib, pensiyasını alan nəvəyə hökm oxunub.

Qaynarinfo-nun məlumatına görə, 7 fevral 2021-ci il tarixində 1932-ci il təvəllüdlü Rəvayət Miriyeva koronavirus infeksiyasından dünyasını dəyişib.

Elə həmin il koronavirus infeksiyasının yayılması ilə bağlı ölkə ərazisində, o cümlədən Lənkəran rayonunda karantin rejimi tətbiq edildiyinə görə Rəvayət Miriyeva üçün yas mərasimi təşkil edilməyib və mərhum Böyük Bazar qəbiristanlığında dəfn olunub.

Rəvayət Miriyevanın nəvəsi Niyaz Miriyev onun pensiya kartını özünə məxsus "VAZ 2107" markalı avtomobilində saxlayıb və ölümü haqqında müvafiq qurumlardan şəhadətnamə almayıb. Niyaz Miriyev elə həmin tarixdən 2023-cü ilin fevral ayınadək nənəsinin aylıq 280 manat pensiyasını kartdan çıxararaq, öz şəxsi ehtiyaclarına xərcləyib.

Niyaz Miriyev 2023-cü ilin mart ayında Lənkəran şəhər bələdiyyəsindən və Lənkəran Ailə Sağlamlıq Mərkəzindən nənəsinin guya 6 mart 2023-cü il tarixində ölməsi "faktını" qeyd etdirərək, saxta arayış alıb. İşin üstü açıldıqdan sonra onun barəsində Cinayət Məcəlləsinin 179.2.4 və 320.2-ci maddələri ilə cinayət işi açılıb və baxılması üçün məhkəməyə göndərilib.

Niyaz Miriyev Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Sosial Müdafiə Fondu publik hüquqi şəxsə dəymiş zərəri ödəyindən məhkəmə onun barəsində Cinayət Məcəlləsinin 179.2.4-cü maddəsi ilə olan işə xitam verib. Əvəzində Cinayət Məcəlləsinin 320.2-ci maddəsi ilə nəzərdə tutulan cinayət əməlini törətməkdə təqsirli bilib və aylıq qazancından dövlət nəfinə 20 faiz məbləğdə pul tutulmaqla bir il müddətə islah işləri cəzasına məhkum edib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 8-də Avropa Şurasının Baş katibi Mariya Peyçinoviç Buriç qəbul edib. Musavat.com xəbər verir ki, Mariya Peyçinoviç Buriç Azərbaycanın 2001-ci ildən Avropa Şurasının dəyərli üzvü olduğunu vurğulayıb.

O, ölkə tərəfindən Avropa Şurasının bir çox konvensiyasının imzalandığını və ratifikasiya edildiyini, bir müddət əvvəl Azərbaycan tərəfinin Avropa Şurasının İnsan orqanlarının alverinə qarşı Konvensiyasını imzaladığını xatırladı və bütün bunları müsbət addım kimi dəyərləndirib. Avropa Şurasının Baş katibi qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanda həyata keçirilən islahatları yüksək qiymətləndirir.

Azərbaycanın regionda davamlı sülhün təmin edilməsi istiqamətində atdığı addımları təqdir etdiklərini deyən Mariya Peyçinoviç Buriç bu xüsusda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası və Ermənistan Respublikası baş nazirinin Aparatı arasında qəbul olunmuş birgə bəyanatı və bundan irəli gələn məsələləri, xüsusilə iki ölkə arasında etimad quruculuğu tədbirləri istiqamətində atılan addımları yüksək qiymətləndirdiklərini bildirib, Azərbaycan ilə Er-

mənistan arasında etimad quruculuğu proseslərinə Avropa Şurasının töhfə verməyə hazır olduğunu vurğulayıb.

Dövlət başçısı Azərbaycan ilə Avropa Şurası arasında bu illər ərzində çox sıx əməkdaşlığın formalaşdığını qeyd edib. Prezident İlham Əliyev özünün Avropa Şurası ilə əlaqələrini və Azərbaycan nümayəndə heyətinin AŞPA-dakı fəaliyyətini məmnunluqla xatırladı.

Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası və Ermənistan Respublikası baş nazirinin Aparatı arasında qəbul olunmuş birgə bəyanatı qarşılıqlı sülh gündəliyinin irəli aparılması və ölkələrimiz arasında münasibətlərin normallaşdırılması üçün qarşılıqlı siyasəti iradənin bir daha nümayişidir. Dövlət başçısı vurğulayıb ki, Avropa Şurası da iki ölkə arasında etimad quruculuğu proseslərinə töhfə vermək üçün çox yaxşı platformadır.

“Avropa Şurası Ermənistanla etimad quruculuğu üçün çox yaxşı platformadır”

Prezident İlham Əliyev AŞ-nin Baş katibini qəbul etdi; **Mariya Peyçinoviç Buriç:** “Azərbaycanın regionda davamlı sülhün təmin edilməsi istiqamətində atdığı addımları təqdir edirik”

Söhbət zamanı AŞPA-da Azərbaycan və Ermənistan parlament nümayəndə heyətləri arasında da əlaqələrin və konstruktiv dialoqun vacibliyi bildirilib. Praktiki sahə-

lərdə Azərbaycan ilə Avropa Şurası arasında əməkdaşlığın inkişaf etdiyi qeyd olunub.

Görüşdə mədəniyyətlərə-rası dialoq prosesində Azərbaycan ilə Avropa Şurası ara-

sında əməkdaşlığa toxunulub, bu əməkdaşlığın davam etdirilməsinin önəmi vurğulanıb. Ölkəmizdə ənənəvi keçirilən mədəniyyətlərə-rası dialoq forumunda Avropa Şura-

sının tərəfdaş qismində çıxış etməsinin, həmçinin Avropa Şurasında islamofobiya meyillərinə qarşı xüsusi nümayəndənin təyin olunmasının təqdir edildiyi bildirilib.

Əliyevdən Qərbdəki bədxahlarımıza ox kimi sözlər - Prezidentin dediyi o səbəb...

Murad Sadəddinov: “Avropa Birliyini “xristian klubu” olmaqdan çıxarmaq niyyəti ortada yoxdur, olsaydı...”

“Köhnə qitə” də daxil, kollektiv Qərbin, onun mediasının Azərbaycana haqsız hücumları, ölkəmizə qarşı şər-böhtan və qarayaxma kampaniyası, əndazəni aşan “ikili standart” siyasəti davam edir. Açıqca görünür ki, 44 günlük müharibədəki parlaq və halal qələbəmizi, bu ilin sentyabrında isə bir günlük antiterror tədbirləri ilə suverenliyimizin tam bərpasını heç cür həzm edə bilmirlər. Bəzən bunu hətta açıq ifadə edirlər.

Qarşılığında rəsmi Bakı öz təmkinini qorumaqla yanaşı, məkrli antitürk mərkəzlərinin layiqli cavablarını verir və yenə də verəcək. Çünki bizim kimsənin qarşısında nə gözümlə kölgəlidir, nə də minnətcilik. “İzqoy” və marionet Ermənistan kimi iqtisadi baxımdan kimsəyə ehtiyacımız da yox. Tam əksinə, Avropanın, Avropa Birliyinin bizə ehtiyacı var. Qoy özləri utansınlar ki, ATƏT-in Minsk Qrupu timsalında 30 il ərzində beynəlxalq hüquq ciddiyə almayaraq, faktiki erməni işğalını legitimləşdirməyə çalışıblar.

Bütün bunlar Azərbaycanda “Qərb dəyərləri”nə olan inamı geridönməz şəkil-

də sarsıdıb. İnsanlarımız haqlı olaraq düşünür ki, yalnız xristian olduğu üçün vandal ermənilərin üstündə əsən Qərbin, Avropa İttifaqının, Avropa Şurasının, YUNESKO-nun (BMT qurumu olsa da) “insaf və ədalət tərəzisi” budursa, o bizə gerek deyil.

“Azərbaycan xarici siyasət konsepsiyasında Avropa İttifaqının üzvü olmağı hədəfləmir. Bu, çox pragmatik yanaşmadır, çünki bizi heç vaxt qəbul etməyəcəklər. Bunun səbəbi də bellidir”.

Bu sözləri Prezident İlham Əliyev dekabrın 6-da ADA Universitetində keçirilən “Qarabağ: 30 ildən sonra evə dönüş. Nailiyyətlər və çətinliklər” Forumunda söyləyib.

Dövlət başçısı İlham Əliyev qeyd edib: “Biz real dünyada yaşayırıq, virtual dünyada deyil. Yeni Azərbaycanı oraya qəbul etməyəcəklərsə, biz nədən o qapını döyək və ev yiyəsini nəyə görə narahat edək? Eyni zamanda, özümüzü niyə bir növ bi-

abir edək. Biz bunu hədəfləmirik, biz əməkdaşlıq qurmağın, əlaqələr qurmağın yolunu tapmışıq”.

Prezident “səbəb bellidir” deyərək konkret nəyi nəzərdə tutur? Müsəlman-türk amilinimi? Demokratik idarəçiliyə malik qardaş Türkiyənin 50 ildən çoxdur Avropa Birliyinin qapısı ağzında gözləndirilməsi faktını?

Politoloq Murad Sadəddinov “Yeni Müsavat”-a bildirdi ki, Azərbaycan Avropa

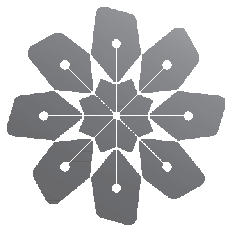
Birliyi ilə öz milli maraqlarından irəli gələrək bir əməkdaşlıq modeli müəyyənləşdirib. Bu model ondan ibarətdir ki, Azərbaycan Avropa Birliyinin üzvü olan dövlətlərin bir çoxu ilə ikitərəfli müqavilələr bağlayıb. O baxımdan biz istədiyimiz nailiyyətləri əldə edə bilməmişik: “Başqa məsələlərdə də, əlbəttə ki, Azərbaycan Avropa Birliyi ilə əməkdaşlıq eləyəndə birinci növbədə milli maraqlarını nəzərə alır. Ona görə ki, Avropa Birliyinin bütün standartlarını qəbul etmək Azərbaycan iqtisadiyyatının müəyyən sahələrinə problemlər gətirə bilər. Azərbaycan ən optimal və faydalı yol kimi Birliyin üzvü olan dövlətlərlə ikitərəfli əməkdaşlığı seçib. Bugünkü model Azərbaycanı qane edir.

Azərbaycan Prezidenti Avropa Birliyinə üzvlük üçün müraciət etməməyin əsaslı olduğunu çox ciddi arqumentlə ifadə edib. Buradan bir daha aydın olur ki, problem bizdən qaynaqlanmır. Qarşı tərəfin yanaşmasından qaynaqlanır. Ona görə də bu gün Azərbaycanın Avropa Birliyinə üzvlük üçün müraciəti məsələsi ətrafında müzakirə aparmağa belə ehtiyac yoxdur”.

Politoloqun sözlərinə görə, Prezidentin işarə etdiyi məsələnin arxasında da-

yanan amillərdən biri, məncə, odur ki, Avropa Birliyi hətta Türkiyə kimi dövləti illərdir öz sıralarına qəbul etmirsə, bizim üzvlük üçün müraciətimizə lüzum yoxdur: “Çünki Avropa Birliyini “xristian klubu” olmaqdan çıxarmaq niyyəti ortada yoxdur. Belə bir niyyət olsaydı müsəlman türk dövlətini oraya qəbul edərdilər. Artıq 9 ildir Türkiyəni müxtəlif bəhanələrlə Avropa Birliyinə qəbul etmirlər. Bu faktoru nəzərə almaq lazımdır. İkinci faktor odur ki, bu gün Avropa Birliyində Fransa amili dominantlıq edir. Fransanın isə Türkiyəyə, Azərbaycana münasibəti məlumdur. Biz müraciət etsək belə, müsbət cavab verilməyəcəyi öncədən bellidir. Bir qapını üzümüzə açmayacaqları öncədən aydın olduğu halda o qapını döyməyə lüzum yoxdur. İkincisi, Azərbaycan müstəqil siyasət yürütmək xəttini seçmiş dövlətdir. Biz əməkdaşlıq edirik, lakin özümüzün milli maraqlarımızın tələb etdiyi formada əməkdaşlıq etməyə üstünlük veririk. Bunun da faydalarını görürük. Avropa Birliyinə üzv olan 9 ölkənin qapıları üzümüzə açıqdır, çox səmərəli əməkdaşlığımız mövcuddur”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Gender, ailə və demoqrafiya məsələlərinin işıqlandırılması

Cari ilin 9 ayında Azərbaycanda qadınlara qarşı 5034 cinayət hadisəsi törədilib. Bu barədə Baş Prokurorluğun daxili işlər orqanlarının istintaq, təhqiqat və əməliyyat axtarış fəaliyyətində qanunların icrasına nəzarət idarəsinin böyük prokuroru Rafael Süleymanov dekabrın 6-da Bakıda keçirilən "Məişət zorakılığının qarşısının alınması: imkanlar və perspektivlər" mövzusunda beynəlxalq konfransda çıxışı zamanı deyib.

Onun sözlərinə görə, bu ilin 9 ayında ailə-məişət zorakılığı zəminində törədilən cinayətlərin sayı 1296 olub.

R.Süleymanov bildirib ki, məişət zəminində törədilən cinayətlərin 1062-də zərərçəkmiş şəxs qadınlar, 344 nəfəri kişilər, 14-ü yetkinlik yaşına çatmayan şəxslər olub.

Konfransda çıxış edən əmək və əhalinin sosial mündafisi naziri Sahil Babayev də qeyd edib ki, ölkədə məişət zorakılığına ən çox məruz qalanlar uşaqlar və qadınlardır. Nazir bildirib ki, Sumqayıtda, Bakıda və Cəlilabadda zorakılıqdan əziyyət çəkənlərə nazirliyin nəzdində fəaliyyət göstərən sosial dəstək mərkəzlərinin əməkdaşları tərəfindən yardım göstərilir. Amma bu zorakılığın qarşısının alınmasına yönələn tədbir deyil, dəstək xarakterlidir. Məişət zorakılığının qarşısının alınması üçün ailə dəyərlərinin artırılması vacibdir.

Qeyd edək ki, son zamanlar ölkədə qadına qarşı zorakılığa mübarizə ilə bağlı bir sıra tədbirlər həyata keçirilir, müzakirələr aparılır. Məsələn, bu günlərdə BMT-nin Azərbaycan Nümayəndəliyi gender əsaslı zorakılığa qarşı 16 günlük fəallıq kampaniyası həyata keçirir. "Qadın və qızlara qarşı zorakılığa son qoymaq üçün birləşək!" şüarı altında BMT agentliklərinin Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi ilə birlikdə reallaşdırıldığı kampaniyanın məqsədi cəmiyyətin diqqətini qadınlara və qızlara qarşı zorakılıq probleminə çəkmək və onunla mübarizəyə çağırmaqdır.

BMT-nin Azərbaycandakı rezident əlaqələndiricisi Vladanka Andreeva bildirib ki, qadınlara və qızlara qarşı zorakılıq demək olar ki, hər üç qadından birinin məruz qaldığı ən geniş yayılmış insan hüquqları pozuntusudur.

"Azərbaycanda BMT qadınlara və qızlara qarşı zorakılığın qarşısının alınması və cavab tədbirlərinin görülməsi istiqamətində hökumət, vətəndaş cəmiyyəti, KİV və digər tərəfdaşlarla birlikdə çalışır. İrəliləyiş əldə olunub, lakin gender əsaslı zorakılığa "yox" demək üçün daha çox müttəfiqə ehtiyacımız var". Beləliklə, bu kimi tədbirlər, maarifləndirici işlər həyata keçirilsə də ölkədə qadına qarşı zorakılıq hallarında azalmalar müşahidə olunmur. Əksinə aqressiyanın daha da artdığı görünür. Bəs səbəb nədir? Mütəxəssislər çıxış yolunu nədə görür?

Millət vəkili Fazil Mustafanın fikrincə qadına qarşı zorakılıq təkcə onların fiziki və ya psixoloji təzyiqə məruz qalması deyil:

"Biz şərqdə ilk dəfə qadınlara seçki hüququ verdik - 1918-ci ildə. Bununla fəxr edirik. Amma hələ də er seçmək hüququ vermirik. Biz hələ də onlara müstəqil təhsil almaq hüququ vermirik, ailə ilə bağlı qərarlar qəbul etmək hüququ vermirik. Bu problemin kökündə təhsil dayanır. Qadınlarmızın təhsil hüququnu qoruya bilməsək, onların təhsil almağına kömək etməsək, neqativ hallar azalmayacaq".

Sosioloq Üzeyir Şəfiyev

9 ayda qadınlara qarşı 5034 cinayət hadisəsi törədilib - ilgincliklər

Fazil Mustafa: "Qadınlarmızın təhsil hüququnu qoruya bilməsək, onların təhsil almağına kömək etməsək, neqativ hallar azalmayacaq"

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında deyib ki, cəmiyyətdə qadınlara qarşı zorakılıq hallarının azaldılması, qadın-kəş münasibətlərini tənzimləmək üçün ailə-böhran mərkəzlərinin sayı artırılmalıdır:

"Bu cür mərkəzlər təkcə böyük şəhərlərdə deyil, regionlarda da açılmalıdır. Bu mərkəzlərdə sosial işçilər, psixoloqlar işləməli, münasibətlər ailələr qeydiyyatına alınmalı, ailənin psixoloji durumu müəyyənəlməli, ailəyə sosial və iqtisadi dəstək verilməlidir ki, ailədə psixoloji mühit yaxşı olsun və sairə.

Həmçinin orta məktəblərdə yeniyetmələrə, gənclərə ailə dəyərlərini aşılamalı, kişilərin və qadın vəzifələrini başa salmalıyıq. Belə olmadığı təqdirdə, məişət zorakılığı dedikdə təkcə qadına qarşı zorakılıq nəzərdə tutsaq, qadın bir kişini digər tərəfə qoyub, münasibətləri daha da qızıdırsaq, boşanmaların da, qadına qarşı zorakılığın da sayı artacaq, nəinki azalacaq.

Efirlərdə bu cür müzakirələr bəzən elə adamlar aparır

ki, baxıb görürük ki, onların ailə dəyərlərindən ümumiyyətlə xəbərləri yoxdur. Bu yolveriləməkdir. Məhz bu cür şəxslərin mövqeləri bəzən qadınları səhv addım atmağa, dözümsüzlük nümayiş etdirməyə, tələsik boşanma haqqında qərar qəbul etməyə sövq edir. Hansı cəmiyyətdə, ailədə gərginlik, söz-söhbət olmur? Sadəcə bu məsələləri düzgün insanlar tənzimləməlidir".

Sosioloq qeyd edib ki, bəzən Qərb qurumları məqsədli şəkildə Azərbaycan ailə institutuna təsir etməyə çalışır:

"Azərbaycanın ailə dəyərləri möhkəmdir, cəmiyyətimizdə bir mobillilik var. Qərb ölkələri öz məqsədlərini həyata keçirmək üçün bizim ailə dəyərlərimizə, ailə institutumuza təsir etməyə çalışır. Nəticədə özlərinə oxşar bir vəziyyət yaratmaq istəyirlər və qismən də nail olurlar. Bunu boşanmaların statistikasından görə bilərik.

Beləliklə də hesab edirik ki, biz ilk növbədə ailə dəyərlərimizin qorunub saxlanılması yönündə işlər aparmalıyıq".

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Xəlidə GƏRAY

Elm və Təhsil Nazirliyində yeni şöbələr yaradıldı, təyinatlar oldu

Elm və Təhsil Nazirliyinin aparatında struktur dəyişiklikləri edilib.

Nazirlikdən Musavat.com-a verilən məlumata görə, dəyişikliklərə əsasən, nazirliyin aparatında şöbə və sektorlar yenidən adlandırılıb, yeni şöbələr yaradılıb.

Belə ki, yeni struktur bölmələr Məktəbəqədər və ümumi təhsil siyasəti, Elm və ali təhsil siyasəti, Peşə təhsili siyasəti, Uşaq və gənclərin inkişafı siyasəti, İctimaiyyətlə əlaqələr və kommunikasiya, Strateji planlaşdırma və icraya nəzarət şöbələri, Sətinəlmələr və qrantlar sektorudur.

Həmçinin nazirliyin aparatında mövcud olan Beynəlxalq əməkdaşlıq, Maliyyə, Təhsilin iqtisadiyyatı, Vətəndaşlara xidmət və sənədlərlə iş, Hüquq, İnsan resursları, Daxili nəzarət və Audit şöbələri də fəaliyyətini davam etdirəcək.

Struktur dəyişikliyinə sonrakı Ümumi və məktəbəqədər təhsilin təşkili və idarə olunması, Məktəbdən kənar

fəaliyyətin təşkili və Təhsilin inkişafı proqramları şöbələri ləğv edilib.

Bununla yanaşı, Əliyev Elnur Qəzənfər oğlu nazirinin müşaviri təyin edilib. Elnur Əliyev eyni zamanda Təhsil İnstitutunun direktoru vəzifəsini icra edəcək.

Nazirinin müvafiq əmri ilə Elvin Rüstəmov Aparat rəhbərinin müavini təyin olunub.

Aparatın vəzifə dəyişikliklərinə əsasən, Məktəbəqədər və

ümumi təhsil siyasəti şöbəsinə Vəfa Yaqublu, Elm və ali təhsil siyasəti şöbəsinə Turxan Süleymanov, Uşaq və gənclərin inkişafı siyasəti şöbəsinə Elnur Əliyev, Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinə Simuzər Feyzullayeva, İctimaiyyətlə əlaqələr və kommunikasiya şöbəsinə isə Səbuhi Rzayev müdir təyin olunub. Strateji planlaşdırma və icraya nəzarət şöbəsinin müdiri səlahiyyətlərinin icrası isə Strateji planlaşdırma və koordinasiya

sektorunun müdiri Leyla Xəlilova və Rzazadəyə həvalə olunub.

Maliyyə şöbəsinin müdiri Rauf Orucov, Təhsilin iqtisadiyyatı şöbəsinin müdiri Kənan Kərimzadə, Vətəndaşlara xidmət və sənədlərlə iş şöbəsinin müdiri Rəşad Xanlarov, Hüquq şöbəsinin müdiri Səbuhi Mahmudov, Daxili nəzarət şöbəsinin müdiri Gündüz Əbdülov, Audit şöbəsinin müdiri isə Vəqif Məmmədovdur.

Zaqatala xəstəxanasında mənimləməyə görə cinayət işi başlanıb

Zaqatala Rayon Mərkəzi Xəstəxanasında aşkar edilmiş qanunsuzluqlarla bağlı cinayət işi başlanıb.

Zaqatala rayon prokurorluğundan APA-ya verilən məlumata görə, "Zaqatala Rayon Mərkəzi Xəstəxanası" PHŞ-də baş verən qanunsuzluqlar barədə daxil olmuş vətəndaş müraciəti əsasında rayon prokurorluğunda araşdırma aparılıb.

Araşdırma zamanı qeyd olunan tibb müəssisəsinin 01.06.2021-ci il tarixdən 01.06.2023-cü il tarixədək maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti yoxlanılarkən Publik Hüquqi Şəxsin vəzifəli şəxs(lər)i tərəfindən əsassız olaraq əmək haqqı ödənilməsi və digər yollarla xeyli miqdarda dövlət əmlakının mənimlənməsi və israf edilməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Faktla bağlı rayon prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 179.2.3 və 179.2.4-cü (qulluq mövqeyindən istifadə edilməklə və xeyli miqdarda ziyan vurmaqla mənimləmə və israf etmə) maddələrlə cinayət işi başlanaraq ibtidai istintaq aparılır.

Dekabrın 8-də Milli Məclisin payız sessiyasının növbəti plenar iclası spiker Sahibə Qafarovanın sədrliyi ilə keçirildi.

Sədr öncə bildirdi ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti möhtərəm cənab İlham Əliyev "Növbədənəkar Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərinin elan edilməsi haqqında" Sərəncam imzalayıb: "Bu gün hamıya aydındır ki, 2020-ci ilin payızında 44 günlük Vətən müharibəsi və 2023-cü ilin sentyabrında bir günlük antiterror tədbirləri nəticəsində dövlətimizin ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin bərpa olunması həm regionda, həm də ölkəmizdə yeni reallıqlar yaradıb. 2024-cü il fevralın 7-də təşkil ediləcək növbədənəkar Prezident seçkisi bu reallığın təsbitidir və müstəqil Azərbaycanın tarixində ilk dəfə olaraq seçkilər ölkəmizin bütün ərazisində keçiriləcək". S.Qafarova qeyd etdi ki, növbədənəkar Prezident seçkisini Zəfər seçkisi də adlandırmaq olar: "Prezident, müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev xalqa verdiyi bütün vədləri tam yerinə yetirib. Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin ən böyük arzusu həyata keçirilib və Azərbaycan torpaqlarının 30 illik işğalına son qoyulub. Bu gün Azərbaycanın üçrəngli bayrağı Xankəndidə, Şuşada, Xocalıda, Laçında, Kəlbəcərdə, Cəbrayılda, Zəngilanda, Füzulidə və digər rayonlarda qürurla dalğalanır. Ulu Öndər tərəfindən təməli qoyulmuş inkişaf strategiyasını yeni çağırışlar şəraitində layiqincə davam etdirən möhtərəm cənab İlham Əliyev heyrətamiz şəxsi keyfiyyətləri, Vətən və dövlət qarşısında müstəsna xidmətləri ilə xalqımızın tükənməz hörmət və məhəbbətini qazanıb. Onun rəhbərliyi ilə 20 il öncə həyata keçirilməyə başlanan uzaqgörən daxili və xarici siyasət Azərbaycanı dünyanın ən dinamik inkişaf edən dövlətləri sırasına çıxarıb. İlham Əliyevin siyasət sənətinin inceliklərinə dərinindən bələdliyi, fenomenal liderlik qabiliyyəti və yarıdıcı dövlətçilik təfəkkürü, yenilməz əzmi və iradəsi ölkəmizin müasir simasını müəyyənləşdirməklə yanaşı, Cənubi Qafqaz bölgəsinin geosiyasi mənzərəsini kökündən dəyişib. Milli və dövlətçilik maraqlarımızın qorunması və irəli aparılması, ölkəmizin potensialının artırılması üçün görülən ardıcıl tədbirlər Azərbaycanı öz tarixinin ən qüdrətli dövlətinə çevirib".

Spiker bildirdi ki, növbədənəkar seçkilərin keçirilməsi dünyada qəbul olunmuş siyasi bir praktikadır: "Seçkilər bəzi hallarda, məsələn, hərbi və fəvqəladə vəziyyətlərdə təxirə salınır, bəzi hallarda isə vaxtından əvvəl keçirilir. Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsi növbəti Prezident seçkilərinin keçirilməsi ilə növbədənəkar Prezident seçkilərinin keçirilməsi arasında hər hansı prosedur, yaxud müddət fərqi müəyyən etmir. Seçkilər növbədənəkar keçirildiyindən vətəndaşlarımız siyasi iradələrini, sadəcə olaraq, vaxtından əvvəl ifadə edəçəklər. "Qarabağ Azərbaycanıdır!" şüarı dilindən

"Növbədənəkar seçkilər islahatlara və inkişafa yol açacaq" - parlamentdə mühüm müzakirə

Növbədənəkar prezident seçkisi parlamentdə geniş müzakirə olundu; Rəqabət Məcəlləsi son oxunuşda təsdiqləndi

düşməyən xalqımız uzun illər ağır zəhmət hesabına bu şüarı gerçəkləşdirib. "Növbədənəkar prezident seçkisinin keçirilməsi təmsil etdiyim partiya üçün həm də o cəhətdən önəmlidir ki, suverenliyini tam bərpa edən Azərbaycan üçün xalqın öz siyasi və seçim mövqeyini bildirməsi vacib bilirik". Bunu deputat Razi Nurullayev bildirdi. Qeyd etdi ki, rəhbərlik etdiyi partiya seçki qərarını tam müdafiə edir: "Bizim partiya üçün bu səbəb onunla xarakterizə olunur ki, dünyada Azərbaycana münasibət bəzən birmənalı olmur və xeyli qərəzli münasibətlər ortaya çıxır. Növbədənəkar seçkinin keçirilməsi bizim beynəlxalq aləmə, Azərbaycana qərəzli və qərəzli üzləndən qurulan fərqli baxışlara verilən bir cavab olmalıdır və inanıram ki, olacaq. Bu seçkilərin tam ədalətli və şəffaf olması, bütün iş-tirakçılara bərabər hüquqların və yanaşmaların tətbiqi edilməsinin həm də ölkəmizə qarşı yönələn antidemokratik çağırışlara və yanaşmalara cavab olacağını düşünürəm. Bununla bərabər, ərazi bütövlüyümüzü və suverenliyimizi bərpa edəndən sonra Azərbaycanın yaratdığı yeni reallıqlar fonunda bu demokratik və azad seçkilərin keçirilməsi ölkəmizin beynəlxalq nüfuzuna da müsbət təsir göstərmiş olacaqdır".

Müdafie, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərov dedi ki, növbədənəkar seçkilər ərazi bütövlüyümüzün təsbiti deməkdir: "Konstitusiyamızın 1 və 2-ci maddələrində göstərilib ki, hakimiyyətin mənbəyi və suverenliyin daşıyıcısı xalqdır. İş burasındadır ki, indiyə qədər Prezident seçkilərində Qarabağ və bitişik rayonlar həmişə işğal altında olub. Deməli, bizim ərazi bütövlüyü-

müz və suverenliyimiz təsbit olunmayıb. 1995-ci ildə ilk Konstitusiyamız qəbul edildəndə də belə idi. Düzdür, de-yure o ərazilər bizim idi. Amma indi ərazi bütövlüyümüz bərpa olunub. Cənab Prezident xalqa müraciət edərək bildirir ki, sizin haqqınızdır öz suveren hüququnuzdan istifadə edərək Prezidenti seçəsiniz və bütün ərazilərimizdə həm de-yure, həm də de-fakto hakimiyyət bərpa olunsun". Komitə sədri bildirdi ki, Konstitusiyaya xalq tərəfindən qəbul olunduğuna görə Prezidentin bütün ərazilərimizdə hakimiyyətinin tam bərqərar olması üçün xalqın iradəsi lazımdır: "Burada nə isə şübhəli başqa məqam axtarmaq düşmənçilikdir".

Deputat Qüdrət Həsənzadə bildirdi ki, "Həqiqətən yeni seçkilərin elan olunmasını ölkəmizdə sabitliyə, təhlükəsizliyə töhfə verəcək, islahatlara və inkişafa yol açacaq bir hadisə kimi qiymətləndirmək istəyirəm", -deyə deputat inanımı ifadə etdi. Q.Həsənzadə arxasında "ümüd edirəm ki, bu seçkilərdən sonra Azərbaycan inkişafının yeni mərhələsinə qədəm qoymaq imkanını əldə edəcək", -deyə vurğuladı. Sülh prosesindən danışan deputat qeyd etdi ki, Ermənistanla bizim aramızda müəyyən razılaşmanın əldə olunması, hərbi əsirlərin geri qaytarılması müsbət hadisə kimi qiymətləndirir: "Hesab edirəm ki, bu həqiqətdən də Ermənistanla bizim aramızda sülh sazişinin imzalanmasına töhfə verə bilərlər. Amma konstitusiyamıza görə, Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi sülh sazişinə razılıq verməlidir. Azərbaycan Respublikasının prezidenti konstitusiyanın 109-cu

maddəsinin 7-ci bəndinə görə, dövlətlərarası və hökumətlərarası müqavilələr imzalaya bilər. Amma sülh sazişi beynəlxalq müqavilənin xüsusi növü olduğuna görə, onun əhəmiyyəti nəzərə alınaraq konstitusiyada onun Milli Məclisin razılığı ilə edilməsi nəzərdə tutulur. Ona görə də təklif edirəm ki, yaxın vaxtlarda Xarici İşlər Nazirliyinin, Prezident Administrasiyasının nümayəndələrinin də iştirakı ilə belə bir müzakirələr keçirilsin və biz Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə sülh sazişi imzalamaq səlahiyyəti verək".

İclasda Rəqabət Məcəlləsi haqqında qanun layihəsi

yət qabiliyyətli hesab edilməsi, məhkumluğu ödənilməmiş və ya götürülməmiş, vəzifəsinin icrası ilə bağlı əvvəllər yol verəndi kobud nöqsanlara və ya qulluqla bir araya sığmayan hərəkətlərə görə son 3 il (arbitraj icraatının başlandığı tarixədək) ərzində xidməti uyğunsuzluğa və ya məhkəmənin hökmü ilə və ya intizam qaydasında hərbi rütbədən məhrum edildiyinə görə həqiqi hərbi xidmətdən ehtiyata buraxılmış hərbi qulluqçular, hüquq mühafizə orqanlarından xaric edilmiş, eləcə də intizam tənbehi qaydasında hakimiyyət səlahiyyətlərini, dövlət qulluğuna (o cümlədən dövlət qullu-

ğunun xüsusi növünə), dövlət qulluğu olmayan digər dövlət orqanlarında əmək münasibətlərinə, vəkillik və notariat fəaliyyətinə xitam verilmiş, habelə Mediasiya Şurası üzvlüyündən çıxarılmış şəxslər arbitr ola bilməzlər.

Layihə səsverməyə çıxarılarq birinci oxunuşda qəbul edildi.

Azərbaycanda barəsində cinayət təqibi üzrə qiyabi icraat nəticəsində qiyabi hökm və ya məhkəmənin digər yekun qərarı qəbul edilmiş şəxslərə yeni hüquq verilir. Bu barədə Milli Məclisin iclasında müzakirə edilən Cinayət-Prosesual Məcəlləsinə dəyişiklikdə öz əksini tapıb. Dəyişikliyə əsasən, barəsində cinayət təqibi üzrə qiyabi icraat nəticəsində qiyabi hökm və ya məhkəmənin digər yekun qərarı qəbul edilmiş şəxsin ərizə verərək, həmin qərarın ləğv edilməsini və cinayət işinə yenidən baxılmasını tələb etmək hüququ müəyyən edilir. Müzakirələrdən sonra qanun layihəsi səsverməyə qoyularaq birinci oxunuşda qəbul edildi.

Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin rəhbərliyi də yenidən seçildi. Belə ki, Mədəniyyət komitəsinə bundan sonra deputat Fazil Mustafa rəhbərlik edəcək.

Spiker Sahibə Qafarova gündəlikdəki məsələnin təsdiqindən sonra həm Fazil Mustafaya, həm də yeni sədr müavini Ülviyyə Ağayevaya uğurlar arzuladı.

Xatırladaq ki, sentyabr ayında 48 yaşında vəfat edən mərhum deputat Qənirə Paşayeva Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin sədri idi. Qənirə xanımın vəfatından sonra onun vəzifəsini Fazil Mustafa icra edirdi.

✎ **Elsad PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

ABŞ-in erməni lobbisinə bağlı, daha dəqiqi, satılmış senatorları sakitləşmək bilmir. Azərbaycan və onun rəhbərliyi əleyhinə demarşlar davam edir. “Yeni Müsavat” yazır ki, bu dəfə Senatın Beynəlxalq əlaqələr komitəsinin sədri Ben Kardin “estafeti” ələ alıb.

Kardin dövlət katibi E.Blinkenə məktub ünvanlayaraq, onu “Dağlıq Qarabağda etnik təmizləməyə görə (! - red.) Azərbaycan rəhbərliyini məsuliyyətə cəlb etməyə” çağırıb. Sənəd ABŞ Senatının saytında dərc olunub. “Başqa yerlərdə baş verən dəhşətli faciələr dünyanın diqqətini yayındırsa da, mən Dağlıq Qarabağda (! - red.) apardığı etnik təmizləməyə görə Azərbaycandakı rejimi məsuliyyətə cəlb etməyə diqqət göstərməyə və qaçmağa məcbur olmuş erməniləri dəstəkləməyə davam etməyimizi təmin etməyə səsləyirəm”, - realığı baş-ayaq təqdim edən senator yazıb. Erməni dili ilə danışan komitə sədri ardınca yenə şantaj və yalanlarına güc verərək iddia edib ki, guya “Bakının hərbi təcavüzünün qurbanına hərbi qulluqçularla yanaşı, mülki şəxslər də çevrilib”.

Göründüyü kimi, Kardin erməni silahlı quldur və terror dəstələrini həyasızcasına “hərbi qulluqçular”, Bakının sırf beynəlxalq hüquqa əsaslanan antiterror tədbirini isə “hərbi təcavüz” adlandırır. Bir ölkə özü-özünə təcavüz edə bilirmi? Beynəlxalq əlaqələr komitəsinə rəhbərlik edən adamın beynəlxalq hüquqdan xəbəri yoxdurmu? Və belə birisi ABŞ kimi dövlətin parlamentinin yuxarı palatasında komitə sədridir! Bu da həyasızlığın hamısı deyil. Kardin əlavə edib ki, guya “Azərbaycan sentyabrda (2023) əvvəl,

həm də ondan sonra nəzarət etdiyi ərazilərdə erməni mədəni sərvətlərinin ələ keçirilməsi və məhv edilməsi praktikasını davam etdirib və erməni tarixi-mədəni izlərini məhv etmək cəhdləri ilə bağlı iddiaların əsaslı sənədli əsası var”. ABŞ hökumətinin Bakı ilə əlaqələri güc-bəla ilə normal məcraya salması fonunda Senatın komitə sədrindən belə bir avantürist müraciətin, əslində növbəti anti-Azərbaycan demarşının anlamı nədir? Belə cəhdlər nə vaxtadək davam edəcək? Rəsmi Bakının reaksiyası nə olmalı?

Sanki hansısa mərkəzlər məqsədli şəkildə ABŞ-Azərbaycan münasibətlərinin tam normalaşmasına əngəl olur. Analitiklər istisna etmirlər ki, gələn ilin noyabrınadək bu vəziyyət davam edə bilər. Yəni ABŞ-da seçkilərə qədər Bayden administrasiyası və Senatda, Konqresdə olan ermənipərəstlərin bizə münasibəti dəyişməyəcək. “Yeni Müsavat”a danışan Siyasi və Hüquqi Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Xəyal Bəşirovun sözlərinə görə, ABŞ-dakı erməni diasporu həm Azərbaycana, həm Paşinyan hakimiyyətinə qarşı kampaniya aparır. Onun fikrincə, bu çıxışlar, Senatda, Konqresdə olan qərəzli müzakirələr, anti-Azərbaycan layihələrin irəli sürülməsi məhz erməni lobbisinin ayırdığı maliyyənin nəticələridir. Ekspert hesab edir ki, Senatın bəzi üzvləri bu səbəbdən canfəşanlıq göstərməkdədirlər: “Blinke-

Senatda yenə anti-Azərbaycan ruzigarı - Blinkenin adamı Bakıda ikən...

Satılmış senatorlar sakitləşmək bilmir, bu dəfə “estafet” Kardinə keçib; erməni lobbisi axırıncı pulları xərcləyir - Ekspert

nin Azərbaycan Prezidentinə zəng etməsi, köməkçisi ilə bağlı xahişi göstərdi ki, ABŞ-ın dövlət siyasəti nədən ibarətdir, aşağı səviyyədə olan kampaniyaçılıq nəyə xidmət edir. Eləcə də “907-ci düzəliş”in saxlanması da həmin kampaniyanın təsirləridir. Ümumiyyətlə, Senat üzvlərini pulla ələ almaq çətin olmur, nəinki dövlət rəsmiləri...”

X.Bəşirovun dediyinə görə, artıq Azərbaycan və

Ermənistan arasında sülhlə bağlı mesajlar ötürülür, birgə hərəkət etməklə bağlı bir ənənə qoyulmaqdadır: “Əsirlərin mübadiləsi, qarşılıqlı mesajların verilməsi erməni lobbisini hərəkətə keçirib, onlar son resurslarını səfərbər etməkdədir. Onlar narahatdırlar ki, İrəvan-Bakı münasibətləri normallaşa bilər. Bu həm də İrəvan-Ankara əlaqələrinin yaxşılaşmasına səbəb olacaq. O halda erməni diasporu və lob-

bisinin fəaliyyətinə heç bir ehtiyac qalmayacaq. Çünki onların işi iki istiqamətdə idi: Qarabağ məsələsi və qondarma soyqırımı. Odur ki, axırıncı pullarını da xərcləyirlər, hansısa nəticələr əldə olunacağına ümid bəsləyirlər”.

“ABŞ-ın Cənubi Qafqazla bağlı siyasətinin kökündə Vaşinqtonun erməni sevgisi dayanmayıb. Amerika bölgəyə məhz Ermənistan üzərindən daxil olmağı hədəfləyib. Eyni zamanda, Rusiyanın region-

dan sıxışdırılmasında canfəşanlıq edən ABŞ yenə “erməni kartı”ndan istifadə edir”, - siyasi ekspert Məhəmməd Əsədullazadə belə düşünür. Onun sözlərinə görə, Vaşinqtonun mövqeyi Ermənistanı silahlandırmaqdadır: “Ermənistan da ABŞ-ı Azərbaycana qarşı qoymaq istəyir. Rusiyanın regiondan çıxarılması üçün Ermənistan “kartı”ndan istifadə edən ABŞ-ın Azərbaycanı hədəfə alması ermənilərin maraqlarına tam uyğundur. Azərbaycan anti-terror tədbirləri keçirdikdən sonra ABŞ-ın mövqeyi dəyişdi. Bu proseslərdə ABŞ-dakı erməni lobbisinin həyata keçirdiyi anti-Azərbaycan təbliğatı da önəmli rol oynayır. Həmçinin, regionda müstəqil siyasət həyata keçirən Azərbaycanın mövqeyi ABŞ-da qıcıq yaradır. Ermənistan isə konkret olaraq Vaşinqton və Brüsselə çaldığı ilə oynayır. Əvvəl Moskvadan təlimatlar alan ermənilərin indi Vaşinqtona üz tutması ABŞ-ın bölgəyə iştahasını bir qədər artırır”.

■ Emil SALAMOĞLU, “Yeni Müsavat”

Moskvada MDB İqtisadi Şurasının 100-cü iclası keçirildi

Moskvada MDB İqtisadi Şurasının 100-cü iclası keçirilib. APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, MDB İqtisadi Şurasının sədri, Qırğız Respublikası Nazirlər Kabineti sədrinin birinci müavini Adilbek Kasımoliyevin sədrlik etdiyi iclasda Azərbaycan Baş nazirinin birinci müavini Yaqub Eyubov da iştirak edib.

İclasın gündəliyinə MDB-yə üzv dövlətlər arasında iqtisadi əməkdaşlığın geniş spektrli aktual məsələləri daxil edilib.

İclasda MDB iştirakçısı olan dövlətlərin nəqliyyat na-

zirlikləri və idarələri arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi və dərinləşdirilməsinə yönəlmiş 2030-cu ilədək olan dövr üçün MDB-yə üzv dövlətlərin ərazisindən keçən infrastrukturun optimallaşdır-

ılması və beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin inkişafı və fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı Tədbirlər Planının layihəsinə baxılıb.

Bildirilib ki, bu layihənin reallaşdırılması beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin imkanlarından maksimum səmərəli istifadəni təmin edəcək, onların rəqabət qabiliyyətinin artırılmasına, yük axınlarının cəlb edilməsinə, MDB iştirakçısı

olan dövlətlərin nəqliyyat-tranzit potensialının reallaşdırılmasına şərait yaradacaqdır.

Sənəd baxılması üçün dekabrın 18-də Moskvada keçiriləcək MDB Hökumət Başçıları Şurasına təqdim olunacaq.

İclasda MDB-yə üzv dövlətlər arasında energetika sahəsində 2035-ci ilədək olan dövr üçün Əməkdaşlıq Konsepsiyası layihəsinə və onun həyata keçirilməsi üzrə Prioritet Tədbirlər Planına da baxılıb. Bu barədə MDB-yə üzv dövlətlərin ixtisaslaşmış baza təşkilatının rəhbəri, “Moskva Energetika İnstitutu” Milli Tədqiqat Universitetinin rektoru Nikolay Roqalyov məlumat verib.

İqtisadi Şuranın üzvləri Standartlaşdırma, Metrologiya və Sertifikatlaşdırma üzrə Dövlətlərarası Şuranın 2018-2022-ci illərdə fəaliyyəti haqqında hesabatda da baxıblar.İqtisadi Şuranın

üzvlərinə MDB-yə üzv dövlətlərin qarşılıqlı ticarətində maneələr və onların aradan qaldırılması üzrə tövsiyələr barədə məlumat təqdim edilib.

MDB İqtisadi Şurasına sədrlik növbəti il üçün Qırğızıstandan Rusiyaya keçib.

Qeyd edək ki, Ermənistan bu dəfə də MDB tədbirində

nə qatılmayıb. Rəsmi İrəvanı MDB İqtisadi Şurasının 100-cü iclasında Belarusdakı səfir Razmik Xumaryan təmsil edib. Hər zaman bu iclaslarda baş nazirin müavini Mqer Qriqoryan səviyyəsində təmsil olunam Ermənistan bu dəfə tədbirə Minskəki səfirini ezam edib.

Ukraynanın sərhədyanı ərazilərinə sərbəst giriş qadağan edildi

Ukraynanın sərhədyanı ərazilərinə sərbəst giriş qadağan edilib. APA xəbər verir ki, müvafiq qərar Ukrayna Nazirlər Kabineti tərəfindən imzalanıb. Qərara əsasən, Ukrayna hökuməti tərəfindən xüsusi sərhəd rejimi müəyyən edilib. Vətəndaşların sərhəd zonasına sərbəst girişi, yaşaması və gediş-gəlişi qadağan edilib.

Ermənistanda müdafiə xərcləri 2024-cü ildə ÜDM-in 5,3%-ni təşkil edəcək. Belə ki, gələn il hökumət Müdafiə Nazirliyinə 554 milyard dram (1 milyard 377 milyon dollar) ayırmağı planlaşdırır.

Bu barədə Ermənistanın maliyyə naziri Vahe Ovannisyan dekabrın 6-da parlamentdə 2024-cü il üçün dəqiqləşdirilmiş dövlət büdcəsi layihəsinin müzakirəsi zamanı bildirib. Onun sözlərinə görə, bu, 2023-cü il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulan müdafiə xərclərindən 7% çoxdur.

Göründüyü kimi, üç ildir Azərbaycanla sülh müqaviləsi imzalamaqdan yayınan yoxsul bir ölkə hərbi xərcləri rekord həddə qaldırmaqla de-fakto müharibə hazırlıqları içindədir. Erməni müdafiə

Sülh "istəyən" İrəvan hərbi büdcəni niyə artırır - müharibə hazırlığı, yoxsa...

Polkovnik: "Ermənistan hərbi büdcəsindəki artımla Azərbaycan ordusunun inkişaf tempinin heç yaxınına da gələ bilməz"

lar və onların ruhu sayəsində həll edilir. Hətta İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra Ermənistan özü bəyan etdi ki, müharibə zamanı onların 12 min dezertiri, fərarisi olub. Yeni onlar Azərbaycan qarşısında tab gətirə bilməzlər".

Ermənistanın hərbi büdcəsi çox deyildi ki, 7 faiz artım ciddi bir məbləğ olsun. Ermənistanın hərbi büdcəsi ordusunu gücləndirməyə yetməz. Bu büdcə ən uzağı verdikləri itkilərin müəyyən hissəsini bərpa etməyə yetər. Bərpa isə uzun müddət tələb edir. Müdafiə

lan büdcə qədər deyil. Azərbaycan Ordusunun həttə 20 il bundan öncəki hərbi büdcəsi belə, Ermənistan ordusunun indiki artım büdcəsindən dəfələrlə çox olub. Azərbaycan hökuməti 2024-cü il dövlət büdcəsində müdafiə və milli təhlükəsizliyin maliyyələşdiril-

naziri Suren Papikyanın, Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryanın bu il ərzində dəfələrlə Parisə, Nyu-Dehliyə, Vaşinqtona səfərlər etməsinin tək hədəfi də bu - yeni silah-sursat və hərbi sistemlər əldə etmək. Açıq-aşkar havadarlarına güvənərək və sülh danışıqlarını imitasiya etmək hesabına vaxt udub təzədən silahlanmaq, ayaqlanıb üstümüze gəlmək, Azərbaycanı təxribata çəkmək.

"Fransa və Hindistan Ermənistanı silahlandırmaqla, necə deyirlər, tonqala yanaacaq tökürlər və Ermənistan da qeyri-real fikir formalaşıdırırlar".

Bu sözləri Prezident İlham Əliyev dekabrın 6-da ADA Universitetində keçirilən Forumda bildirib.

Dövlət başçısı qeyd edib ki, Ermənistan fikirləşə bilər ki, həmin silahları istifadə etməklə yenidən Dağlıq Qarabağı işğal edə bilər: "Mən hələ o silahların keyfiyyəti haqqında danışmıram. Ən müasir silahları olsa belə, bu, mümkün deyil. Çünki müharibənin nəticəsi insan-

Bəs, Ermənistanın hərbi büdcəsini artırmaqla Azərbaycan üzərində üstünlük əldə etməsi mümkündür? Azərbaycanın hərbi büdcəsi ilə Ermənistanınkini müqayisə etdikdə bu necə görünür?

Hərbi ekspert, polkovnik Rövşen Məhərrəmov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, 44 günlük müharibə zamanı Ermənistanın, demək olar, bütün silahlı qüvvələrini, silah arsenalını çökdürdük. Ermənistan öz ordusunu bərpa etməyə çalışa bilər. Ermənistanın ordusu müharibədə elə vəziyyətə düşüb ki, silahdan öncə bu ordunun şəxsi heyətinin formalaşması problemi dayanır. Ermənistan üçün bu problemi həll etmək elə də asan deyil: "İkincisi, 30 il ərzində Ermənistan Rusiya ordusu modelində oldu qurmuşdu. Əsas silahlanması Rusiyadan təmin olunmuşdu və Rusiya erməni ordusuna ya güzəştlərlə, ya da pulsuz silahlar vermişdi. 2020-ci ildə müharibədə Ermənistan ordusunun arsenalındakı silahların 70 faizi məhv edildi. İndi Ermənistan hərbi büdcəsini 7 faiz artırmaqla həmin itkiləri bərpa edə bilməz.

naziri Suren Papikyanın həm Hindistanda, həm də Fransada keçirdiyi görüşlər Ermənistanın rus silahlarından imtina etmək niyyətini göstərir. Ermənistan Fransa silahlarını əldə etməklə NATO silahına yiyələnmək istəyir. Amma məlum olub ki, Fransanın son aylarda Ermənistanla göndərdiyi silahlar, hərbi texnikalar köhnə və yararsızdır. Hətta Rusiyanın xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü bəyan etdi ki, Fransa istismar müddəti bitmiş yararsız silahları Ermənistanla soxuşdurub. Məsələnin başqa bir tərəfi də var ki, heç kəs Rusiya kimi Ermənistanla pulsuz silah verəsi deyil. Heç bir ölkə dəyəridən qat-qat aşağı qiymətə İrəvana silah satmayacaq. Yeni Ermənistan hərbi büdcəsindəki 1 milyard 400 milyon dollar ordunun həm bərpası, həm saxlanması, həm xidmətin təşkili, bütün növ təminatları, həm sosial məsələlərinin həllinə yönəlməlidir. Bununla isə bu tələblərin hamısını lazımı səviyyədə həyata keçirmək mümkün deyil. Bu büdcə Azərbaycan ordusunun uzağı iki korpusuna lazım olan, ayrı-

məsinə 6,421 mlrd. manat - indiki məzənnə ilə 3,78 milyard dollar vəsait ayırır. Azərbaycan Ordusu NATO-nun ikinci ən güclü ordusu olan Türkiyə ordusu modelinə keçid edir. Ordumuz bu istiqamətdə xeyli məsafə qət edib. Bir üstünlüyümüz də budur".

Bununla belə, hərbi ekspertin sözlərinə görə, Ermənistandan şübhəsiz ki, istənilən an hərbi təxribatlar, Azərbaycana qarşı hərbi təcavüz gözləmək olar: "Onlar şübhəsiz ki, revanş və qisas hissi ilə yaşayırlar. Öz ələmlərində hesab edirlər ki, bir az özlərinə gələn kimi Azərbaycana hücum edə və nəyəse nail ola bilərlər. Ona görə də Azərbaycan daim hazır olmalı və müharibədən sonra keçən müddətdə də inkişaf etdirdiyi ordusunu bundan sonrakı dövrdə də bütün istiqamətlərdə gücləndirməlidir. Ordumuzun gücləndirilməsi prosesi daimi olmalıdır. Azərbaycan Prezidenti də bəyan etdi ki, ordunun gücləndirilməsi, ən müasir silahlarla təminatı davamlı olaraq həyata keçirilir və keçiriləcək. Yeni müşahidə olunan tendensiya

Ərdoğan: "Fransa Ermənistanı silahlandırmaqla ona pislik edir"

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Fransa-nın Ermənistanı silahlandırmasına münasibət bildirib. APA xəbər verir ki, Türkiyə dövlət başçısı Yunanıstandan qayıdarkən jurnalistlərə müsahibəsində bildirib ki, Fransa bu addımları ilə Ermənistanla yaxşılıq etmir, əksinə, pislik edir.

"Daha əvvəl Fransa olaraq Ermənistanla çox dəstək verdilər. Hansı nəticəni əldə etdilər? Heç nə. Fransa Minsk qrupunun həmsədridir. İş bitdi, nəticə ala bilmədi, vəziyyət beləyken təkrar Ermənistanı təhrik edir. Zirehli texnikaları göndərsən nə olacaq? Buradan nəticə ala bilməzsən", - Ərdoğan qeyd edib.

Britaniya İran, Belarus və Suriyaya qarşı sanksiyaları genişləndirib

Böyük Britaniya hökuməti sanksiyalar siyahısını genişləndirib. APA xəbər verir ki, bu barədə məlumat Böyük Britaniya hökumətinin rəsmi saytında dərc edilib.

Qeyd olunub ki, siyahıya Belarusa aid 17, Suriyaya aid 8, İrana aid isə 5 bənd əlavə olunub.

Həmçinin qeyd olunub ki, London Belarus Ali Məhkəməsinin hakimi və prokurorlarına qarşı sanksiyalar tətbiq edib.

əminliklə onu deməyə əsas verir ki, Ermənistan hərbi büdcəsindəki artımla Azərbaycan ordusunun inkişaf tempinin heç yaxınına da gələ bilməz. Azərbaycanın Ermənistandan daha bir üstünlüyü odur ki, Azərbaycan müdafiə sənayesi Ermənistanın müdafiə sənayesindən dəfələrlə güclüdür. Azərbaycan istehsal etdiyi bir sıra silahlar-

la nəinki öz ordusunu təmin edir, hətta xaricə silah satmaq imkanındadır. Azərbaycan ordusunun arsenalında elə müasir silahlar var ki, təkə onun dəyəri Ermənistan hərbi büdcəsinin az qala yarısını qəddir. Ermənistanın hərbi büdcəsi həmin silahı almaq iqtidarında deyil".

□ **Əlibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Rəqabət Məcəlləsinin qəbulu

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Sabran şəhərində gecə saat 12-nin yarısında bir nəfər ağıldan qıvrmaq polis idarəsinə zəng vurub, qarşısına çıxan hər kəsi, axırda isə özünü öldürəcəyini bildirib. Sitat: "Müraciət daxil olandan sonra polis əməkdaşları M.Həsənovun yerini müəyyən edib. Onun saxlanması məqsədilə tədbir həyata keçirilib. Bu zaman 51 yaşlı şəxs müqavimət göstərərək və yüksək səslə təhqiramiz ifadələr işlədib". Axırda yoldaşa 20 sutka həbs verilməsi qərara alınmışdır.

Əlbəttə, ölkəmizdə asayiş qorunur, sabitlikdir, hər yerindən duran belə hədə-qorxu yağdırsa, onda dövlət nəyə lazımdır? İkincisi, burada məsələnin qoyuluşunda, üslubunda da ciddi yanlışlıq var. Necə yəni "hər kəsi öldürəcəyəm"? Hamını öldürmək üçün Əzrayıl olmalısan. Bu fəaliyyəti yeganə olaraq yalnız o inhisara, monopoliyaya götürmüşdür. Qalan əhali dövlətçiliyə uyğun yaşamağa borcludur. Camaat seçkilərə hazırlaşır, sən də belə axmaq fikirlərə düşürsən... Hələ 20 sutka azdır. Qoy getsin dövlətçiliyimizin humanizmindən yararlanınsın.

Hazırda monopoliya ilə mübarizə sahəsində müsbət və faydalı çoxlu iş görülür, bunlardan ön önəmlisi dünən Milli Məclisin Rəqabət Məcəlləsinə 3-cü oxunuşda qəbul etməsi olmuşdur. Çox adamın xəbəri yoxdur, bu məcəllə uzun illərdir müzakirə edilirdi, lakin qəbul olunmurdu. İndi olunmuşdur. Artıq rəqabət yaranacaqdır. Bazar iqtisadiyyatımız elə inkişaf edəcəkdir ki, belə Amerikaya çatdıq. Əsas qanundur. Məcəllə isə qanunların yekə bir toplusudur. Necə ki, cinayətlər üzrə Cinayət Məcəlləsi, xətakarlıq üzrə Xətalər Məcəlləsi var, rəqabət üzrə də Rəqabət Məcəlləsi olmalıdır. Bir nəfər hansısa iqtisadiyyat sahəsini ələ keçirsin - daha mümkünsüzdür.

Az keçməz, dükanlarda yaranan ucuzluğa özünüz şahid olacaqsınız. Rəqabət iqtisadiyyatın bel sütunudur. Rəqabət həyatın təməlidir. Əgər rəqiblərimiz olmasa, biz birhüceyrəli varlıq kimi qalardıq.

Bəs indiye qədər inflyasiya aşağı düşə bilməzdimi? Bilməzdi. Çünki qanunlar buna yol vermirdi. İndi yol verir. Rəqabət Məcəlləsi 1 dəfə oxunuşdan keçəndə inflyasiya qorxmışdı. Deputatlarımız məcəlləni 2-ci dəfə oxuyanda bahaçılıq qızılca tutmuş məktəbli kimi səpmişdi. 3-cü oxunuş isə mövzunu tamamilən qapamışdır. Buna görə deputatımız Hacı Mədrin ruhuna bir fatihə oxuyuruq.

Yeri gəlmişkən, Mədr müəllim bir neçə aydır rəhmətə gedibdir, Binəqədi sakinləri olaraq biz indi onun qədrini bilməyə başlayırıq. Sən demə o, görünməz qəhrəman kimi, Betmen kimi rayonumuz üzərində qanadlarını sərməmiş. Biz ondan deputat fəaliyyətsizliyi üzündən narazı idik. O isə çalışırdı, lakin özünü reklam etmirdi. Məsələn, Mədr müəllim ölərkən kimi Sumqayıt Binəqədinin 2 min hektardan çox torpağını tutub əlindən aldı, rəsmən işğal etdi. Etibarlı qaynaqlardan əldə etdiyimiz informasiyaya görə bu torpaqlara sumqayıtlılar çoxdan göz dikibmiş, Mədr müəllim imkan vermirmiş.

Ancaq ümidvarıq bu məsələ sülh yoluyla həllini tapacaqdır. Əgər bugünkü gündə Türkiyə və Yunanıstan, Ermənistan və Azərbaycan birgə dostluq, barışıq sazişlərinin müjdəsini verirsə, biz niyə 2-3 min hektara görə qardaş sumqayıtlılarla üz-göz olmalıyıq? Qoy həmişə sülh olsun - əski mahnıda deyilən kimi.

Mahnı demişkən, indiki uşaqlar bilməz, biz balaca olanda belə sülh mahnıları çox oxunurdu. Cabir Novruzun sözlərinə yazılan mahnıdan bir parça ilə yazını bitirirəm:

"Hər an artan ordular azalmışdı elə bil, seyrəlmişdi elə bil, Bütün hərbi bazalar yumşalmışdı elə bil, kövrəlmişdi elə bil, Elə bil ki, ölənlər, itənlər tapılırdı, Bir ana qucağında bir körpə aparırdı".

İlin sonuna sayılı həftələr qaldı. Təəssüf ki, Ermənistan Bakının 5 baza prinsipi əsasında çoxdan sülh sənədini imzalamalı olduğu halda, "ötür-ötür" oyununu davam etdirir. İndi də özünün "6-cı təkliflər paketi"ni Bakıdan cavab gözləyir. Bu minvalla ilin axırına və ya qısa zaman ərzində tərəflər arasında çətin ki, sülh anlaşması imzalanınsın.

Hərçənd nikbin təxminlər də var. Eləcə də əsirlərin mübadiləsi ikitərəfli razılaşmaların sürətlənməsi baxımdan əhəmiyyətli nəticə idi. Artıq Avropa Birliyindən Şarl Mişel, Cozef Borell bu qəran alqışlayıblar. "Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsi iqtisadi əlaqələrə yol açacaq. Sənəd imzalandıqdan sonra Ermənistanın Azərbaycan və Türkiyə ilə ticari-iqtisadi əlaqələri də düzələcək. Bu isə onlar üçün yeni dəhlizin açılması deməkdir. Həmin dəhlizlə də Cənubi Qafqazın həm ticari potensialı artmış olacaq, həm də təhlükəsizliyi qorunacaq". "Yeni Məsvət" qeyd edir ki, bu sözləri gürcü ekspert Vaxtanq Maysaya deyib. Onun sözlərinə görə, bu gedişlə ən gec 2024-cü ilin yanvar-fevral aylarında sülh müqaviləsi imzalanacaq. "Çünki rəsmi İrəvan başa düşür ki, imzalanacaq sülh müqaviləsi onu xilas etməklə yanaşı, regionu iqtisadi cəhətdən də güclü edəcək", - deyir o əlavə edib.

İki aya sülh sənədinin imzalanması mümkündürmü? Ermənistan rəhbərliyinin davranışları optimizmə əsas yara-dırımı? Bakının 5 baza prinsipi qəbul olunacaqmı? Yeri gəlmişkən, dekabrın 6-da ADA Universitetində keçirilən beynəlxalq forumda çıxışı zamanı Prezident İlham Əliyev bildirib ki, artıq Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünün bəyanatlarla deyil, imza ilə təsdiqlənməsini gözləyir. Bəs, bu, nə vaxt baş verəcək? Bundan başqa, Azərbaycanca 7 fevral erkən prezident seçkisinin sülh danışıqlarının dinamikasına hər hansı təsiri mümkündürmü? Erməni tərəfi bunu bəhanə edib vaxtı uzatmaq fikrinə düşə bilərmi? Almaniya Avropa İttifaqı ilə birgə Azərbaycan və Er-

"Uzağı iki aya sülh müqaviləsi imzalanacaq" - fevral seçkisinədək...

İlin sonuna həftələr qaldı, Azərbaycan və Ermənistanın əsirləri qarşılıqlı azadlığa buraxması sülh sazişi ümidlərini artırır; Qərb tarixi sənədin imzalanması üçün intensiv çalışır - iki rəy

menistan arasında sülhün əldə edilməsi üçün intensiv işləyir. Almaniyanın xarici işlər naziri Annalena Berбок bildirib. "Azərbaycan və Ermənistan arasında elan edilmiş etimad addımları ümid verir. Saxlanılanların qarşılıqlı azadlığa buraxılması vacib addımdır. Hər tərəfli sülh razılaşması imkanının dəyərləndirilməsi üçün biz Avropa İttifaqı ilə birlikdə intensiv çalışırıq", - Almaniya XİN rəhbəri vurğulayıb.

Avropa Şurası Azərbaycanın regionda davamlı sülhün təmin edilməsi istiqamətində atdığı addımları təqdir edir. Bu barədə Avropa Şurasının Baş katibi Mariya Peyçinoviç Buriç Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən dekabrın 8-də qəbul edilən zaman bildirib. Mariya Peyçinoviç Buriç bu xüsusda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası və Ermənistan Respublikası baş

nazirinin Aparatı arasında qəbul olunmuş birgə bəyanatı və bundan irəli gələn məsələləri, xüsusilə iki ölkə arasında etimad quruculuğu tədbirləri istiqamətində atılan addımları yüksək qiymətləndirdiklərini bildirib, Azərbaycan ilə Ermənistan arasında etimad quruculuğu proseslərinə Avropa Şurasının töhfə verməyə hazır olduğunu vurğulayıb.

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı "Yeni Məsvət"ə açıqladı ki, hazırda tərəflərin bir-birinə mesajlarında müsbət tendensiyalar müşahidə olunmaqdadır. Onun sözlərinə görə, İndiye qədər gərginlik, qarşılıqlı ittihamlar ortada idi: "İndisə müəyyən müsbət dinamika var. Xüsusən də əsirlərin dəyişdirilməsi ciddi jest oldu. Amma sülh üçün onun mətni olmalıdır. Azərbaycan beş bəndlik təkliflərini irəli sürüb, Ermənistan tam razılaşmır, üç şərt üzərində dayanıblar. Eyni

zamanda, anklavlar məsələsində problemlər qalır. Ona görə yaxın zamanda sülh gözlənilmir. Amma növbədənəkar prezident seçkisindən sonra gələn ilin ortalarında, ya da payızında sülh sənədi bağlana bilər". Politoloq Murad Sadəddinov isə "Yeni Məsvət"ə qeyd etdi ki, əsirlərin dəyişdirilməsini müsbət hal kimi qiymətləndirmək olar, amma sülh müqaviləsinin imzalanması üçün əsas açar deyil: "Bu, prosesdə mühüm bir addım kimi dəyərləndirilə bilər. Sadəcə, vasitəçilik etmək istəyən dövlətlər arasında ciddi mübarizə gedir və bu da sülh sənədinin bağlanmasına əngəl törədir. Dünyadakı proseslərdə səngimələr olarsa, sülh üçün şans yarana bilər. Digər tərəfdən, prezident seçkisindən sonrakı dövrdə sülh müqaviləsi ilə bağlı danışıqlar daha çox aktivləşəcək".

□ **Emil SALAMOĞLU**
 "Yeni Məsvət"

Rusiya və ABŞ Azərbaycanla Ermənistan arasında razılaşmanı alqışlayır

Moskva Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası və Ermənistan Respublikası Baş Naziri Aparatının iki ölkə arasında münasibətləri normallaşdırmaq və sülh müqaviləsi bağlamaq üçün qarşılıqlı niyyətlərini təsdiq edən Birgə Bəyanatını məmnunluqla qarşılayıb.

APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, bu barədə Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarovanın Rusiya XİN-in saytında yayılan şərhində bildirilib.

"Biz Bakı ilə İrəvan arasında Ermənistan və Azərbaycan hərbiçilərinin azad edilməsinə dair razılaşmanı alqışlayırıq. Rusiya ardıcıl olaraq məhbusların "hamının hamıya" prinsipi ilə dəyişdirilməsi ideyasını irəli sürüb. Bu, qarşılıqlı etimadın möhkəmlənməsinə töhfə verir və Rusiya, Azərbaycan və Er-

menistan liderlərinin 2020-2022-ci illər üçün hərtərəfli üçtərəfli sazişlərinə uyğun olaraq Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normallaşması prosesinin təşviqində yeni imkanlar açır. Biz bundan sonra da nəqliyyat kommunikasiyalarının açılması, sərhədin delimitasiyası, sülh müqaviləsinin bağlanması və vətəndaş cəmiyyəti vasitəsilə tə-

maslarda hər cür yardım göstərməyə hazırıq. Biz İrəvanın xoşməramlı jest kimi 2024-cü ilin noyabrında BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına ev sahibliyi etmək üçün Azərbaycanın xeyrinə öz ölkəsinin namizədliyindən imtina etmək qərarını, eləcə də Bakının Ermənistanın BMT-nin İqlim Dəyişikliyi

üzrə Çərçivə Konvensiyasının Bürosuna üzvlüyünə namizədliyini dəstəklədiyini bəyan etməsinə alqışlayırıq. Rusiya tərəfi məlum məsələ ilə bağlı ümumi razılığa nail olmaq məqsədi ilə Bakı və İrəvanla təmaslar aparıb", - Zaxarovanın şərhində qeyd olunub.

"ABŞ Ermənistan və Azərbaycanın 34 saxlanılanı azad etməsinə alqışlayır".

APA xəbər verir ki, bu barədə Dövlət Departamentinin rəsmi nümayəndəsi Metyu Miller "X" hesabında bildirilib.

Onun sözlərinə görə, bu, tərəflərin sülh sazişini yekunlaşdırmaq və münasibətləri normallaşdırmaq üçün çalışdığı bir vaxtda mühüm etimadın möhkəmləndirilməsi tədbiridir.

"Biz Ermənistan-Azərbaycan sülh danışıqlarını dəstəkləməyə sadıq qalırıq", - deyir Miller bildirib.

Eyni zamanda Avropa ölkələri və təsisatları da bu anlaşmanı yüksək qiymətləndiriblər və davamlı prosesə çevrilməsinə çağırıblar.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə gələn il fevralın 7-nə növbədənənar prezident seçkisinin təyin olunması gündəmin əsas mövzudur. Çoxları üçün bu qərar gözlənilməz oldu, xüsusilə, müxalifət düşərgəsi üçün.

2025-ci ilin aprel ayının ilk ongünlüyündə keçirilməli olan seçkinin önə çəkilməsi ilə bağlı ən müxtəlif versiyalar, ehtimallar irəli sürülür. Bununla yanaşı, müxalifətin qəfil yaxalandığı seçkidə nə edəcəyi, kimlərin iştirak edib-etməyəcəyi də ciddi müzakirə olunan məsələlər sırasındadır. Eyni zamanda, vahid namizəd məsələsi ətrafında da müzakirələr gedir. Bu ehtimal nə qədər az görünərsə də, mümkünsüz də deyil. Çünki ölkədə fəaliyyət göstərən siyasi partiyalardan bir-birinə yaxın olanlar kifayət qədər var.

Seçkilərdə iştirakla bağlı hələ tam qərar verən partiya olmasa da, təxmini hansı vaxtda qərarlarını açıqlayacaq təşkilatlar var. Bunlardan biri REAL Partiyasıdır. Partiyanın sədri İlqar Məmmədov öz feysbuq profilində paylaşdığı son statusunda bu gün qərar verəcəklərini bildirib: "2024-cü ildə Respublikaçı Alternativ üçün ən önəmli hədəf - parlamentdə institusional təmsilçilik qazanmaqdır. Bununla bərabər, son anda əsas planımızda dəyişiklik etməyə məcbur ola bilərik, çünki prezident seçkisinin təqvimini hakimiyyət yenə öz bildiyi kimi dəyişdi."

Partiyamızın Siyasi Komitəsi sabahkı iclasında yeni yaranan ikinci hədəfin birinciyə uyğunlaşdırılması yollarını arayacaq. Əsas sual budur: "İrəli atılmış prezident seçkisi bizim üçün həzırlaşdığımız parlament seçkisi qədər önəm daşımalıdır-mi?"

Suala müsbət cavab versək, öz namizədimiz olacaq. Cavab mənfi olsa, başqa namizədə səs verəcəksiniz."

Ümid Partiyasının İdarə Heyəti isə 8 dekabrda növbədənənar toplantı keçirib və yekun qərara gələ bilməyib. Belə ki, sözügedən seçkidə partiyanın iştirak məsələsi müzakirə olunub. İclas zamanı seçkilərdə iştirakla bağlı müxtəlif fikirlər irəli sürülüb, mövqelər səsləndirilib. İdarə Heyəti üzvləri partiyanın rayon şöbələri ilə bu istiqamətdə müəyyən məsləhətləşmələrin aparılmasını, onların da rəylərinin dinlənilməsinin vacibliyini vurğulayıb.

Azərbaycan parlamentinin 8 dekabrda keçirilən iclasının da əsas müzakirə mövzularından biri 7 fevral seçkisi olub.

"Müxalifətə üzümü tuturam, gəlin, seçkilərdə iştirak edin".

Yenisabah.az xəbər verir ki, bu sözləri Milli Məclisin

Seçkinin gerisayımı başladı: MSK ilk qərarları verdi - müxalifətin "40 min dərdi"...

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə 20 min seçici səs verəcək; YAP opponentlərini yarışa çağırdı; müxalif partiyalar isə hələ nə edəcəyini bilmir; vahid namizəd məsələsi isə baş tutan deyil

Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) olan deputatı Elman Nəsirov deyib.

Millət vəkili 2024-cü ilin 7 fevral tarixində keçirilməsi planlaşdırılan növbədənənar prezident seçkilərində iştirak etmələri üçün müxalifət partiyalarını seçkilərə dəvət edib.

"5.000 nəfəri güclə toplayan siyasi partiyaların seçkilərdə 40 min imza toplaması inandırıcı görünür. Müxalif partiyalar elə hey deyirdi ki, seçkilər, seçkilər... Gəlin, bu da seçkilər. Gəlin, göstərin ki, sizin nə qədər elektrotaniz, sosial bazanız var", - deyə o bildirib.

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin (STM) İdarə Heyətinin sədri, Milli Məclisin deputatı Zahid Oruc da müxalifət üzvlərinə səslənib.

"Seçkiləri "hakimiyyətin ömrünü saxta yolla uzatmaq" adlandıranlar uzun illər siyasətdə olan, torpaqların itirilməsində məsuliyyət daşıyan və Qarabağ Zəfəri ilə birgəlik prezidentliyə gedən yolları bağlanan şəxslərdir", - STM sədri söyləyib.

Dekabrın 8-də Mərkəzi Seçki Komissiyası da toplanıb və ciddi qərarlar qəbul olunub. MSK sədri Məzahir Pənahov bildirib ki, qərara əsasən, 2024-cü il fevralın 7-də növbədənənar seçkilər təyin ediləcək.

Qərar səsverməyə çıxarılaraq qəbul edilib. Qərar dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

İclasda həmçinin MSK növbədənənar prezident seçkiləri ilə əlaqədar ekspert və işçi qrupları yaradılıb. Eyni zamanda növbədənənar prezident seçkilərində MSK nəzdində işçi qrupunun yaradılması və rəhbərinin təyin edilməsi barədə qərar qəbul edilib. İşçi qrupunun rəhbəri MSK üzvü Etibar Quliyev təyin edilib.

İclasda növbədənənar prezident seçkisinin keçirilməsi üzrə əsas hərəkətlərin və tədbirlərin Təqvim planı təsdiq edilib.

APA-nın xəbərinə görə, məsələ barədə MSK katibi Arifə Muxtarova məlumat verib.

M.Pənahov onu da qeyd edib ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə seçki məntəqələri təşkil ediləcək və 20 min seçici ilk dəfə orada səs verəcək.

Onun sözlərinə görə, azad edilmiş ərazilərdə seçkilərə xüsusi diqqət yetiriləcək: "Hərbi hissələri nəzərə alsaq, azad edilmiş ərazilərdə 20 min seçici var. Bu insanlar azad edilmiş ərazilərdə ilk dəfə səs verəcəklər. Bu hadisə tarixə düşəcək".

Müxalifət təmsilçilərinin seçki barədə fikirlərini aldıq.

AĞ Partiya başqanı Tural Abbaslı başlayan seçki ma-

rafonunu bu cür dəyərləndirir: "Partiyalar üçün növbədənənar seçkinin təyin olunması, təbii ki, gözlənilməz oldu. Çünki gələn il əslində parlament, referendum və bələdiyyə seçkiləri gözlənilirdi. Artıq uzun müddət idi ki, bu barədə danışılırdı. Aşağı-yuxarı hər partiya özünə görə hazırlaşmağa çalışırdı. Düzdür, həmin seçkilərin də dəqiq vaxtı bilinmirdi. Amma hər halda heç kim prezident seçkisi gözləməirdi. Prezident seçkisinin elanı seçkiyə 60 gün qalmış baş verdi. Bu da seçki elanının səhəri gün proseslərin başlaması anlamına gəlir. Əlavə məsləhətləşmələr, yaxud da yenidən nəşə hazırlıq etmək kimi vaxt da yoxdur. Ya qatıla biləcəksən, ya da yox. AĞ Partiya olaraq, seçki elanının ardından dərhal idarə heyətinin növbədənənar iclasını keçirdik. İlk bəzi qərarlar alışıq. Amma qərar verdik ki, partiyamızın digər strukturları ilə də bəzi məsləhətləşmələr aparılsın və nəticələr elan olunsun. Prezidentliyə namizədiyin qeydə alınması üçün hər bir namizədə 40 min doğru imza lazımdır, yeni bu sayda seçicinin imzası. Bu o deməkdir ki, 42-45 min arası imza təqdim olunmalıdır. Bu əslində böyük miqyaslı bir işdir. Zənn bunu bilənlər bilir. Biz 2018-ci ildə bu prosesdə iştirak etmişik. O zaman 42 min imza təqdim etmişdik. Sadəcə MSK imzalarımızın 40 minə çatmadığını vurğulayaraq, namizədiyimizi qeydə almamışdı. Guya yanlışlıqlar tapmışdı. Hələ qanun dəyişmədiyinə görə 40 min imza tələbi qalır. Vahid namizəd məsələsinə gəlincə, inanmıram ki, belə bir namizəd müəyyən olunsun. Heç buna vaxt da yoxdur. Hər partiya öz namizədini versə, böyük şeydir, qalmışdı ki, vahid namizəd məsələsi. Biz AĞ Partiya olaraq, bu gün Azərbaycanda fəaliyyət göstərən ən hazırlıqlı, çevik partiyalardan biri, bəlkə də, birincisiyik. İndi uyğun qərar veriləcək və bu qərara uyğun da addımlar atmağa çalışacağıq".

Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri Elşad Musayev isə öncəliklə bu seçkini zəruri edən səbəblərdən söz açdı: "Prezident növbədənənar seçki üçün müvafiq addım atdı. Bu da ölkəmizdə, xüsusilə, siyasi çevrələrdə çox maraqla qarşılandı. Çünki böyük əksəriyyət üçün gözlənilməz idi. Hamı belə fikirləşirdi ki, referendum keçiriləcək. Parlament seçkiləri barədə də müəyyən gelişmələr var idi. Amma tamam fərqli bir addım atıldı. İlk seçki kimi prezident seçkisi satıldı. Hesab edirəm ki, bu bir sıra amillərlə bağlıdır. Düşünürəm ki, bu ilk növbədə, ölkəmizdə və dünyada gedən proseslərlə bağlıdır. Azərbaycan bu gelişmələrin içində yer almaqdadır. Biz ərazi bütövlüyümüzün böyük hissəsini azad etmişik. Qarşımızda duran məsələlər həll olundu. Çox gərgin mərhələlərdən keçdik. Qarabağımızı azad etdik, lokal anti-terror tədbirləri ilə erməni terrorçularını ərazilərimizdən çıxarmağa nail olduq. Xankəndi və ətrafındakı ərazilərdə yaşayan ermənilər də o yerləri tərk etdilər. Bu bölgədə demək olar ki, problemlər yekunlaşdı. İndi bizim işğal altında qalan Qazaxın kəndləri, Kərki kəndi və digər ərazilərimiz var. Eyni zamanda, Zəngəzur dəhlizinin açılması məsələsi qalıb. Ermənistanla sülh müqaviləsinin imzalanması, delimitasiya və demokrasiya məsələləri də qalıb. Nəzərə alaq ki, qarşıdan gələn seçkilərdə Rusiya və Amerikada, Avropa İttifaqında seçkilər gözlə-

nürəm ki, bu ilk növbədə, ölkəmizdə və dünyada gedən proseslərlə bağlıdır. Azərbaycan bu gelişmələrin içində yer almaqdadır. Biz ərazi bütövlüyümüzün böyük hissəsini azad etmişik. Qarşımızda duran məsələlər həll olundu. Çox gərgin mərhələlərdən keçdik. Qarabağımızı azad etdik, lokal anti-terror tədbirləri ilə erməni terrorçularını ərazilərimizdən çıxarmağa nail olduq. Xankəndi və ətrafındakı ərazilərdə yaşayan ermənilər də o yerləri tərk etdilər. Bu bölgədə demək olar ki, problemlər yekunlaşdı. İndi bizim işğal altında qalan Qazaxın kəndləri, Kərki kəndi və digər ərazilərimiz var. Eyni zamanda, Zəngəzur dəhlizinin açılması məsələsi qalıb. Ermənistanla sülh müqaviləsinin imzalanması, delimitasiya və demokrasiya məsələləri də qalıb. Nəzərə alaq ki, qarşıdan gələn seçkilərdə Rusiya və Amerikada, Avropa İttifaqında seçkilər gözlə-

Israil-HƏMAS qarşıdurması, Rusiyanın Ukraynada apardığı işğalçı müharibə dünya gündəmini zəbt etsə də, analitik mərkəzlərin qlobal iqtisadiyyatda mənfəi tendensiyaların getdikcə dərinləşməsindən narahatlıqları diqqət cəlb edir. Bir çox analitik mərkəzlər inflyasiyaya qarşı mübarizə məqsədli sərt monetar siyasətin, eyni zamanda Çin iqtisadiyyatında gedən proseslərin dünya iqtisadiyyatına təhdidləri artırıldığını bildirirlər. Beynəlxalq maliyyə qurumlarının ekspertləri sərt monetar siyasətdən yəmşalmaya keçidin ləngidilməsinin ciddi problemlərə yol açacağına dair xəbərdarlıq edirlər.

Qeyd edək ki, Çində regional hökumətlərin nəhəng borcları, eyni zamanda iqtisadiyyatdakı bərpa prosesinin getdikcə yavaşması bütövlükdə dünya iqtisadiyyatı üçün ciddi təhdid hesab olunur. Dünyanın bir nömrəli istehsalçı və istehlakçısında iqtisadi artımın yavaşması bütün dünyada tələb və təklifin həcminə böyük təsir göstərir. Artıq Çində yaranan borc probleminə görə "Moody's Investors Service" Beynəlxalq Reyting Agentliyi bu ölkənin reytingi üzrə proqnozunu "stabil"dən "neqativ"ə dəyişib. Ardınca isə agentlik səkkiz Çin bankının reytingi üzrə proqnozu "stabil"dən "neqativ"ə endirib. Bunlar Çin Kənd Təsərrüfatının İnkişafı Bankı, Çin İnkişaf Bankı, Çin İxrac-İd-xal Bankı, Çin Kənd Təsərrüfatı Bankı, Çin Bankı, Çin İnşaat Bankı, Çin Sənaye və Ticarət Bankı və Çin Poçt Əmanət Bankıdır.

“Moody’s” bundan əlavə, Honq-Konq, Makao, 10 Çin sığorta şirkəti və 18 qeyri-maliyyə şirkəti, o cümlədən Alibaba və Tencent üçün reyting proqnozlarını da sabitdən mənfiyə dəyişdirib: “Mənfi proqnoza dəyişiklik hökumətin və dövlət sektorunun borc sıxıntısı olan regional və yerli hökumətlərə və dövlət müəssisələrinə maliyyə dəstəyi göstərəcəyinə dair artan işarələri əks etdirir ki, bu da Çinin maliyyə, iqtisadi və institusional gücünün geniş şəkildə pisləşməsi riskləri yaradır”.

Göründüyü kimi, dünya iqtisadiyyatının lokomotivlərindən biri olan Çin iqtisadiyyatında proseslər mənfəəyə doğru sürətlənir. Bu isə global iqtisadiyyatdakı mövcud problemlərin daha da dərinləşməsi təhlükəsini artırır. İqtisadçı-ekspert Elman Sadıqovun "Yeni Müsavat"a dediyinə görə, pandemiya dövründə qırılan tədarük zənciri bütün dünyada inflyasiyanı

ni neft qiymətlərində çox yüksək volatillik olacaq: 100-120 dollar da ola bilər, 40-50 dollar da. Burada qismüddətli dalğalar deyil, əsas məsələ orta illik qiymətdədir. Yeni neft bazarında yüksək qiymətlər dövrü daha çox olacaq, yoxsa aşağı qiymətlər dövrü - əsas məsələ budur. Neft bazarında çox böyük dövletlərin mənafeleli, maraqları toqquşur və 2024-cü ildə qiymətlərə təsir edən əsas amil onlar arasındakı mübarizə olacaq. Digər tərəfdən, alternativ enerjiyə yatırımların sürətli artımı var. Daha bir amil Avropa

matlarından aydın olur ki, noyabrda Çin tərəfindən neft idxalının orta gündəlik həcmi oktyabr ayı ilə müqayisədə 10 faizdən çox azalıb - 11,531 milyon bareldən sutkada 10,328 milyon barelə düşüb.

Noyabrda Pekinin neft idxalı mütləq ifadədə 42,45 milyon ton neft təşkil edib ki, bu da oktyabr ayı ilə müqayisədə 13,3 faiz, keçən ilin eyni ayına nisbətən isə 9,2 faiz azdır. Alınan xammalın dəyəri 27,56 milyard dollar təşkil edib.

Orta gündəlik ifadədə, keçən ay Çinə neft tədarükünün həcmi oktyabrda 1,58 milyon tona qarşı sutkada 1,42 milyon ton təşkil edib. Sənaye analitikləri bildirirlər ki, Çində neft tələbi noyabr ayında marjaların daralması səbəbindən neft emalı zavodlarının fəaliyyətinin zəifləməsi fonunda azalmağa başlayıb.

Yanvar-noyabr aylarında Çinin neft idxalı 515,65 milyon ton təşkil edib ki, bu da illik göstəricidən 12,1 faiz çoxdur. İdxalın maliyyə dəyəri 8,1 faiz azalaraq 334,9 milyard dollar təşkil edib.

Öz növbəsində, ötən ay Çinə neft məhsullarının tədarükü oktyabr ayı səviyyəsində qalıb və cəmi 0,6 faiz artaraq 4,16 milyon tona çatıb. Ümumilikdə, 2023-cü ilin on bir ayı ərzində Çin 43,23 milyon ton (25,4 milyard dollar dəyərində) neft məhsulları idxal edib ki, bu da 2022-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə təxminən 1,9 dəfə çoxdur.

Pandemiyaya görə məhdudlaşdırıcı tədbirlərin ləğvindən sonra Çin iqtisadiyyatının böyüməsi 2023-cü ildə global enerji bazarının əsas hərəkətverici amillərindən biridir. Beynəlxalq reyting agentliklərinə görə, bu il neftə tələbat artımının böyük hissəsi Çinin payına düşəcək və hazırda bu artım sutkada 2,5 milyon barel səviyyəsində proqnozlaşdırılır.

Bloombergin rəyini aldığı sənaye ekspertləri və analitiklərinin konsensus proqnozu Çində karbohidrogen tələbinin 2024-cü ildə gündə 500 min barel artacağını göstərir ki, bu da 2023-cü ildəki artımın üçdə birindən azdır: “Gələn il tələbin artım tempi normal trayektoriyasına qayıdacaq, çünki pandemiya ilə əlaqəli amillər aradan qalxacaq. Bazar üçün proqnozu ürekaçan adlandırmaq olmaz. Benzin və dizel yanacağı kimi tələbatın əsas komponentləri artım sürətini itirir”.

**■ Dünya SAKİT,
"Yeni Müsavat"**

Dünya iqtisadiyyatına Çindən gələn böyük təhdid - proqnozlar ürəkəcan deyil

Elman Sadıqov: "Neft qiymətlərində çox yüksək volatillik olacaq: 100-120 dollar da ola bilər, 40-50 dollar da"

təklifləyib: "İnflyasiya, demək olar ki, bütün ölkələrdə bu və ya digər şəkildə özünü büruzə verdi. Əlbəttə, inkişaf etmiş ölkələrdə inflyasiya səviyyəsi bir, inkişaf etməkdə olan ölkələrdə digər səviyyədə oldu. Lakin hər bir ölkədə onun üçün xarakterik olmayan həddə çatdı, hədəf inflyasiya dərəcəsindən yüksək oldu: ABŞ-da da, Avropada da, digərlərində də. Məsələn, ABŞ-da hədəf inflyasiya dərəcəsi 2 faiz olduğu halda 9 faizdən yuxarı qalxdı. Amma artıq ABŞ-da inflyasiya 3,2 faizə, Avropada 3,6 faizə, Böyük Britaniyada 4,6 faizə qədər azalıb. Bu 3 böyük iqtisadiyyata malik dövlət inflyasiyanı hədəf göstəricisinə tam yaxınlaşdırıb. Yaponiya, HonqKonq, Cənubi Koreya, Tayvanda isə inflyasiya keçən ildən nəzarət altına alınıb. Yeni iqtisadi güc mərkəzlərinin hamısında inflyasiya prosesi nəzarətə götürülüb, idarə olunan səviyyəyə endirilib. Lakin inkişaf etməkdə olan ölkələrin əksəriyyətində inflyasiya hələ də iqtisadiyyat üçün təhdidlər formalaşıdırmağa davam edir. Bura Türkiyə, Latin Amerikası, Cənub Şərqi Asianın bir sıra ölkələri aiddir.

ABŞ, Böyük Britaniya, Avropa İttifaqı və digər iqtisadi güc mərkəzi olan ölkələrdə mərkəz banklar inflyasiyanı həm faiz dərəcələrini artırmaq, həm də iqtisadiyyatdan pulu çəkməklə cilovladı.

lar. Bu mərkəzlərin valyutaları - ABŞ dolları, avro, Britaniya funtu dünyanın ən döner valyutalarıdır. Xüsusilə də ABŞ dolları dünya ticarətində ən böyük paya malik valyutadır. Nəticə etibarilə ABŞ-ın dollarla bağlı qəbul etdiyi bütün qərarlar ikibaşlıdır - yeni ikili təsirə malikdir. Bir təsir istiqaməti ABŞ-ın özünədir - istər əmək bazarına, istər inflyasiyaya, istər biznesə... İkinci təsir istiqaməti dünya ölkələrinə, xüsusilə də inkişaf etməkdə olan ölkələrdir. İnkişaf etmiş ölkələrə dolların təsiri daha azdır, nəinki inkişaf etməkdə olan ölkələrə. Məsələn, Çinin borc bataqlığına düşən Pakistana, Şri-Lankaya dolların bahalaşması çox böyük zərər vurdu. Şri-Lanka iflas etdi. Afrikanın bir sıra ölkələri xarici borclarını ödəməklə bağlı böyük problemlər yaşadılar. Təəvvür edin ki, Misir kimi böyük bir dövlət idxalının dəyərini ödəmək üçün dollar tapa bilmir. Bəzi ölkələrin tədiyyə balansı mənfiyə düşdü, bəzilərində valyuta ehtiyatları kəskin azaldı. Yəni dolların bahalaşması inkişaf etməkdə olan ölkələr üçün çox böyük problemlər yaratdı, onlara investisiya axınına zəiflətdi, xarici borc cəlb etmək imkanlarını minimuma endirdi. Nəticədə işsizlik çoxaldı, işsizlik çoxaldı, bütüm bunlar o deməkdir ki, ABŞ-ın dollarla bağlı qərarların özünə nə qədər sərf etsə

də, inkişaf etməkdə olan ölkələrə bir o qədər zərər vurdu".

Ekspert bildirir ki, FED uçot dərəcəsinə global iqtisadiyyatı böyük tələtlərə gətirəcək səviyyəyə qədər qaldırmadan problemi həll edə bilib: “Biz dəfələrlə qeyd etmişik ki, dünya iqtisadiyyatı ABŞ-ın 5,5, maksimum 5,75 faizlik uçot dərəcəsinə davam gətirmək imkanındadır. Özü də bu səviyyədə çox uzun müddət qalmamaq şərtlə. Federal Ehtiyatlar Sistemi uçot dərəcəsinə 6-6,25 faizə qədər qaldırırdı, dünya iqtisadiyyatında böyük kataklizmlər baş verərdi. FED uçot dərəcəsinə təhlükəli həddə qədər qaldırmadan məqsədinə nail ola bildi. ABŞ hökuməti uçot dərəcəsinə artırmaqla yanaşı miqrasiya çərçivəsini də rəltməqlə işsizlik səviyyəsinin artmasına imkan vermədi. Eyni zamanda sərt monetar siyasət şəraitində biznesin boğulmasının qarşısı alındı, biznesə müxtəlif təşfiq mexanizmləri tətbiq olundu”.

E.Sadiqova görə, növbəti ildə dünya iqtisadiyyatı üçün mühüm əhəmiyyətə malik neft bazarında proseslər biristiqamətli getməyəcək: “Yəni davamlı kəskin qiymət artımı, eyni zamanda davamlı kəskin ucuzlaşma gözlənilmir. Lakin kəskin bahalaşma və ucuzlaşma dövrləri ola bilər, bunlar gözlənilir də. Yə-

Birlirinin qaz bazarındakı vəziyyətdir. Bu amil də neft bazarında proseslərə ciddi təsir edir. Gələn il neft bazarında qiymətlər 3 fazada fərqli ola bilər: yanvar-mart, aprel-sentyabr, oktyabr-dekabr. Bu fazalarda qiymətlər arasında çox kəskin fərqlər olacaq. 2023-cü ildə ümumilikdə neft qiymətlərində kəskin düşüş olmadı, amma 2024-cü ildə bu, nəinki istisna edilmir, hətta gözləniləndir. Azərbaycan da bu qiymət dəyişikliyinə hazırlıq olmalıdır. Ümumiyyətlə, global səviyyədə enerji sektorundakı dəyişikliklərə hazır olmalıyıq”.

Qeyd etdiyimiz kimi, global əmtəə bazarlarında tələbatı artıran əsas amil Çindir. Beynəlxalq Enerji Agentliyinin (IEA) məlumatına görə, bu il global neft tələbatının artımının təxminən 75 faizi Çinin payına düşür. Çində Covid-dən sonrakı bərpanın yavaşlaşması siqnalları və global iqtisadi artımın zəif perspektivləri neft bazarında qiymətlərin azalmasına səbəb olur. Neft qiymətləri artıq yeddinci həftədir ki, qırmızı zolaqdadır.

Analitik mərkəzlərə görə, Çində neftə tələbat artımı gələn il yavaşlayacaq. Ekspertlər pandemiyadan sonra azalmış tələbin təsirlərinin azalmağa başladığını qeyd edirlər. Çin Baş Gömrük İdarəsinin məlu-

Ermənilərin işğal dövründə ərazilərimizdə basdırdıqları bir milyona yaxın mina və digər partlayıcı qurğuların təmizlənməsi, təbii ki, xeyli zaman alacaq. Bu isə o anlama gəlir ki, ona qədər torpaq altındakı "səssiz qatillər" böyük təhlükə mənbəyi olaraq qalacaq və vaxtaşırı faciə nədəni olacaq. Bu da növbəti fakt.

İşğaldan azad edilmiş Ağdam rayonunun Sarıcalı kəndi ərazisində dekabrın 5-də Azərbaycan Respublikası Minatəmizləmə Agentliyinin (ANAMA) əməkdaşı 1992-ci il təvəllüdü Vəqif Sabir oğlu Əkbərov xidməti vəzifəsini yerinə yetirərək piyada əleyhinə mina partlayışı baş verib. Bu barədə agentlikdən bildirilib. Məlumatla görə, xəsarət alan şəxs hadisə yerindən təxliyə edilərək, rayon xəstəxanasına çatdırılıb. Onun sağ ayağı dizdən aşağı nəhiyədən amputasiya edilib. Vəziyyəti qənaətbəxşdir.

Adətən azad edilən ərazilərdə mülki şəxslərin və ya başqa sahələrin işçilərinin minaya düşməsi halları qeydə alınır. Ancaq ANAMA əməkdaşının belə bir faciəyə tuş gəlməsi müəyyən suallar yaradır. Hazırlıqlı insan, mina mütəxəssisi, minaaxtaran minaya necə düşür? Səhlənkərlilik, yoxsa? Ümumiyyətlə beynəlxalq statistika bu xüsusta nə deyir?

ANAMA Metodologiya və qiymətləndirmə şöbəsinin müdürü Adil Aslanov bildirib ki, ermənilər Qarabağda mərhələli mina basdırılmasından istifadə ediblər. O, qeyd edib ki, ərazilərin təmizlənməsi istiqamətində aparılan işlər zamanı ən çox rast gəlinən mərhələli mina basdırılması üsuludur: "Belə ki, təmizləmə əməliyyatı apardığımız hər yerdə, xüsusilə "Zəfər yolu" və digər kommunikasiya xətlərinin keçdiyi zonalarda bu cür hallara daha çox rast gəlinir. İşğaldan azad edilən ərazilərin minalardan təmizlənməsi istiqamətində işlərin ləng aparılmasının əsas səbəbi də basdırılan minaların bir neçə mərhələdən ibarət olmasıdır. Bu cür halların qarşısı çıxması insanların həyatı üçün ciddi təhlükə yaradır".

Ermənistan Azərbaycana minalanmış ərazilərin xəritəsini tam olaraq verməməklə terroru müharibə 3 il sonra da davam etdirməkdədir. Azərbaycan ərazilərində külli miqdarda piyada əleyhinə minalar yerləşdirilib. Bu, yalnız keçmiş təmas xətti boyunca deyil, başqa ərazilərdə də insanların minaya düşməsi hallarının artmasına səbəb olur. Son 30 ildə Azərbaycanda mina qurbanlarının sayı 3 406 nəfər olub. 2020-ci il noyabrın 10-dan bu günədək Azərbay-

"Gizli" terrorun bilmədiyimiz tərəfləri - erməni minaları can almaqda davam edir

Mina problemi ilə bağlı Ağdamda keçirilən beynəlxalq forumun iştirakçıları dünya ictimaiyyətinə müraciət ünvanladı

can Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində baş vermiş mina hadisələri nəticəsində 327 nəfər minadan zərər çəkib. 3 nəfəri jurnalist olmaqla 48 nəfər mülki, 15-i hərbi olmaqla 63 nəfər həlak olub. Eyni zamanda, mina partlayışları nəticəsində ümumilikdə 102 nəfər mülki şəxs, 162 hərbi yaralanıb. Son 30

il ərzində minalardan zərər çəkənlərin isə 38-i qadın, 357-si uşaqlardır.

Onu da qeyd edək ki, ermənilər Laçın rayonu ərazisini tərk edəndən sonra təkəcə burada 2021-ci ildə Ermənistan-da istehsal edilən E-001M markalı 1400-dən artıq piyada əleyhinə mina aşkarlanıb. Zabux və Sus kəndlərində evlərin giriş qapılarında və həyətyanı sahələrdə yeni quraşdırılmış mina tələləri tapılıb.

Torpaqlar işğaldan azad edildikdən sonra da Azərbay-

can Ermənistanın çoxsaylı təbəqələrə yerləşdirdiyi milyonlarla minaların gözlənilən təhlükəsi ilə üz-üzə qaldı. Humanitar minatəmizləmə böyük insan və maliyyə resursları tələb edir. Bu, həm də işğaldan azad olunan ərazilərdə quruculuq və bərpa işlərinə mane olur. Sentyabrın 19-20-də həyata keçirilən lokal antiterror tədbiri nəticəsində təxminən 480 km təmas xəttindəki ərazilərin minalandığı müəyyən edilib. Ermənistan və hava-darlarının Azərbaycan ərazi-

sində gizli "qatilləri" fəaliyyət göstərir. Bu, onların ölkədə terrorla məşğul olduqlarını təsdiqləyən amillərdəndir və Ermənistanın, eləcə də onun müdafiəçilərinin Laçın yolundan hərbi sursat, o cümlədən mina daşımaq üçün də istifadə etdiklərini bir daha təsdiqləyir. Yeri gəlmişkən, minalar müharibə silahı sayılır. Ancaq onun qurbanlarının yalnız 10

faizi hərbiçilərdir. Qurbanların əksəriyyəti qadınlar və uşaqlardır. Bir sutkaya yaxın davam edən antiterror tədbirləri də regiondakı separatçıların güclü silahlandırıldıqlarını aşkarladı. Onların əraziyə mina döşədikləri də müəyyən edildi. Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi (DİN) və Azərbaycan Respublikası Minatəmizləmə Agentliyinin (ANAMA) məlumatlarına əsasən, Xankəndidə xeyli sayda tələ qurğular, silah-sursat aşkarlanıb. DİN əməkdaşları tərəfindən inzibati binalara baxış keçirilən zaman qanunsuz hərbi birləşmələr tərəfindən quraşdırılan tələ qurğular, eləcə də silah-sursat aşkar edilib. ANAMA əməkdaşları tərəfindən həyata keçirilən əməliyyatlar zamanı ərazinin girişində yerləşən boruların içində sürpriz formaya salınmış el qumbaraları, habelə otaqlarda yerləşən çəkməce-

Aktiv vergi ödəyicilərinin sayı 800 minə yaxınlaşıb

2023 -cü ilin dekabr ayının 1-i vəziyyətinə aktiv vergi ödəyicilərinin sayı ilin əvvəli ilə müqayisədə 6,6% artaraq 759,1 min olub. Bu barədə "APA-Economics"ə İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətindən bildirilib.

Qeyd edək ki, hesabat dövründə aktiv ƏDV ödəyicilərinin sayı 13,3 faiz artıb və 45,2 min təşkil edib. Aktiv obyektlərin (təsərrüfat subyektlərinin) sayı ilin əvvəli ilə müqayisədə 8,1% artaraq 204,6 minə çatıb.

Əmək müqavilələrinin sayı 2 milyona çatır

2023 -cü ilin dekabr ayının 1-nə bağlanmış əmək müqavilələrinin sayı 2019-cu ilin əvvəli ilə müqayisədə 403,4 min artaraq 1 milyon 805 mini ötüb. Bu barədə "APA-Economics"ə İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətindən bildirilib.

Qeyd edək ki, qeyri-neft sektorunun özəl bölməsində isə həmin göstərici 355,1 min artaraq 895 minə çatıb.

lərdə, pərdələrin arxasında, hərbi jiletlərin ciblərində, binanın zirzəmisində el qumbaraları və yüksək partlayış gücünə malik müxtəlif hərbi sursatlardan ibarət tələ qurğular aşkarlanıb. Yüksəklikdən buraxılaraq partlayış törətmək və geniş radiusda qəlpələnmə yaradılması məqsədilə minaatın mermiləri, qəlpələnmə bombələri, VOQ-17 silah qumbaralarından ibarət improvizə olunmuş partlayıcı qurğulara rast gəlinib.

Bu ilin noyabrında mina qurbanları və bu sahədə fəaliyyət göstərən Qeyri Hökumət Təşkilatları (QHT) Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞPA) Prezidenti Tini Koksa və AŞPA deputatlarına açıq məktub göndərilib. Hələlik bu məktuba da cavab yoxdur. Minalarsa Azərbaycan ərazilərində can almaqda davam edir.

Diqqətə çatdıraraq ki, dekabrın 7-də Azərbaycan

Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin təşkilatçılığı və ANAMA-nın tərəfdaşlığı ilə "Dayanıqlı inkişaf məqsədlərinə nail olmaq üçün sağlam ətraf mühit və minasız həyat" adlı beynəlxalq forum Ağdamda davam edib.

Ağdamda mina problemi ilə bağlı keçirilən beynəlxalq forumun iştirakçıları sonda dünya ictimaiyyətinə müraciət ünvanlayıb. "Biz - "Dayanıqlı inkişaf məqsədlərinə nail olmaq üçün sağlam ətraf mühit və minasız həyat" adlı Beynəlxalq Forumun iştirakçıları dünyanın mina ilə ən çox çirkənlənmiş şəhərlərindən biri olan Ağdamdan beynəlxalq ictimaiyyətə müraciət edərək mina və PHS-yə qarşı mübarizədə daha fəal olmağa çağırış edirik", - deyə sənəddə bildirilir.

□ **Elsən MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

“TikTok” qeyri-ciddi, əxlaqsızlığı təbliğ edən platformadır. Kim edib bunu? Biz, özümüzünkülər, oradakı Azərbaycan qızlarıdır da”.

Bu sözləri aparıcı Rövşanə Ağasəfqızı “Tarixin bir günü” verilişində deyib. O, “TikTok” sosial şəbəkə platformasını tənqid edib:

“TikTok”a müğənnilər normal mahnılarını qoysa, nə olar? “Facebook” bu gün ən ciddi platformaya çevrilib. Nə üçün “TikTok” deyirik? “TikTok”u biabırçı hala çevirən özümüzünkülərdir. Baxanda xəcalət çəkirəm: bağırırlar, bir jetona görə nələr edirlər. Hüquq-mühafizə orqanları bununla ciddi məşğul olmalıdır. Bu, mədəni terror, zorakılıqdır”.

Qeyd edək ki, son vaxtlar Azərbaycanda “TikTok”un bağlanması ilə bağlı çağırışlar olub, onun tənzimlənməsi barədə fikirlər səsləndirilib. Buna səbəb kimi platformada gənclərin və uşaqların düşüncələrinə mənfi təsir edən videoların paylaşılması, cəbhə bölgəsində qoşunların hərəkəti ilə bağlı görüntülərin yayılması kimi paylaşımlar göstərilir. Qeyd olunur ki, “TikTok” müəyyən pis vərdislərə təhrik, insan alverini əlçatan edən, dələduzluq hallarını artıran, eyni zamanda əxlaqi dəyərləri aşındıran neqativ davranışların virtual məkanı olub. Hətta bu platformada qadın alveri açıq formada həyata keçirilir. Belə ki, yüngül həyat tərzini yaşayan xanımlar bu platforma da öz hesabları vasitəsilə hansı qiymətə görüşəcəklərini elan edir və sairə.

Artıq deputatlar, tanınmış ictimaiyyət nümayəndələri də buna öz etirazını bildirir. Belə ki, bu günlərdə deputat Hikmət Babaoğlu xüsusilə də “TikTok” kimi vasitələrlə insanların beyni və şüurunun manipulyasiya edildiyini bildirmişdi. “Bu kimi şəbəkələrin əsas hədəfi, idraki keyfiyyəti tam formalaşmamış gənclərdir. Bu şəbəkədə yayılan vi-

“TikTok”u əxlaqsız platformaya çevirənlər - çıxış yolu nədir...

Deputat: “Biz daha çox sosial şəbəkənin mədəniləşməsi istiqamətində çalışmalıyıq”

deoların əksəriyyəti bizə subliminal mesaj göndərir. Belə ki, hər bir insan bir saniyədə 24 kadr görə bilir. Amma “TikTok”da yayılan 25-ci kadrda emosional yaddaşımıza müraciət olunur. Bu yaddaşa hansı informasiyalar ötürülürsə, beynimizə adi yaddaşdan daha tez həkk olunur və beləliklə, oradan gələn direktivlərin icraçısına çevrilir”, deyir deputat qeyd etmişdi.

Deputat Fazil Mustafa isə hesab edir ki, bütövlükdə “TikTok” da daxil olmaqla, heç bir sosial şəbəkənin bağlanmasının tərəfdarı deyil, çünki bağlamaq məsələni həll etmir: “Müvəqqəti olaraq han-

sısa platformanı bağlamaq insanların daxilində emosiyaların daha sərt formada qalmasına gətirib çıxarır. Biz daha çox sosial şəbəkənin mədəniləşməsi istiqamətində çalışmalıyıq. Çünki bu mədəniləşmə olmasa, prosesləri tənzimləmək də çətin olacaq. Dünyada “TikTok”u bizi kimi istifadə edənlər. Bizdə bu cür istifadə edirlərsə, deməli, problem özümüzlə bağlıdır. Bunlar maşın sürmək kimi bir şeydir. Maşınla avtoşluq da edə bilərsən, normal da sürə bilərsən. Əgər kimse avtoşluq edərsə, bu adamın öz xarakteri ilə bağlıdır. Ona görə də sosial şəbəkələri bağlamaqla normalaşmasını göz-

ləmək mümkünsüzdür”.

Bəs ekspertlər çıxış yolunu nədə görür?

Sosioloq Üzeyir Şəfiyev mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a danışıb:

“Ümumiyyətlə, istər real, istərsə də virtual həyatda olan bütün fəaliyyət sahələri tənzimlənməlidir. Yəni, fəaliyyət varsa orada mütləq hüquqi tənzimləmə olmalıdır.

Məlum olduğu kimi “TikTok” şəbəkə vahidi Çində ərsəyə gəlib. Amma Çin bunu hazırlayarkən onun iki versiyasını düşünüb. Birincisi ixracat predmenti kimi i başqa ölkələr üçün nəzərdə tutulan, digəri isə Çinin özü üçün nəzərdə tutulan işləyən versiya-

sı. Çin hətta öz versiyasını belə öz ölkəsinin istifadəçiləri üçün belə məhdudlaşdırıb. Belə ki, əmək qabiliyyətli əhali üçün gecə saat 22:00-dan səhər saat 08:00-ə qədər məhdudiyyət və uşaqlar üçün ayrıca məhdudiyyət tətbiq edib.

Başqa ölkələr üçün hazırlana “TikTok” versiyasına qarşı isə dünya ölkələri tərəfindən münasibət birmənalı deyil. Belə ki, iddialar var ki, “TikTok” öz istifadəçilərin məlumatlarını əldə etmək imkanına malikdir. Yəni, istifadəçilərin təhlükəsizliyini təhdid edir. Bununla bağlı ABŞ və Qərbin etiraz dalğası var. Hətta ABŞ-Çin münasibətlərində “TikTok” sosial şəbəkə vahidi bir müddət münaqişə predmetinə çevrilmişdi. Buna görə də Qərbin bir sıra ölkələri öz qulluqçularına dövlət məmurlarına b sosial şəbəkədən istifadəni qəti şəkildə qadağan edib, bir sıra tədbirlər görüldü”.

Sosioloq qeyd edib ki, ümumilikdə bütün sosial şəbəkə vahidlərinin həm neqativ, həm də pozitiv tərəfləri var:

“Yeni, bundan pragmatik məqsədlər üçün istifadə edən, faydalanan, əxlaq və hüquqa zidd davranış sərgiləmədən istifadə edən kifayət qədər istifadəçi auditoriya var. Lakin

çox təəssüf ki, digər sosial şəbəkə vahidləri kimi “TikTok” sosial şəbəkə vahidindən də istifadə zamanı bir sıra hallarda hüquqa, əxlaqa zidd davranışlar görürük. Belə ki, bəzi istifadəçilər son dərəcə vulqar, jarqon sözlərdən, söyüşlərdən, təhqirlərdən istifadə edir, başqalarını aşağılamağa çalışır. Bu istifadəçilərə elə gəlir ki, bura nəzarətsiz bir platformadır və burada istədiklərini edə, qanunsuz fəaliyyət göstərə, insan alveri, yasaq məhsulların satışını apara bilərlər. Lakin unudurlar ki, “TikTok” və digər sosial şəbəkələrə nəzarət var.

Xatırladıq ki, bir çox ölkələrdə, hətta qarda Türkiyədə sosial şəbəkələri tənzimləyən qanun qəbul olunub. Bu ölkədə sosial şəbəkə vahidlərindən istifadədə uşaqların və böyüklərin istifadəsi ilə bağlı məsələlər müəyyənləşdirilib. Güman edirəm ki, bənzər qanunlar Azərbaycanda da qəbul olunmalıdır”.

Üzeyir Şəfiyev sonda vurğulayıb ki, Azərbaycanda media haqqında qanunla yanaşı, uşaqların zərərli informasiya-dan qorunması ilə bağlı da bir qanunda var, həmin qanunlar imkan verir ki, bu cür sosial şəbəkə vahidlərinin fəaliyyətinə nəzarət mexanizmi təsdiq olunsun.

✉ **Xalidə GƏRAY,**
“Yeni Müsavat”

Palata: “Aşağı neft qiymətləri və hasilatın azalması ARDNF-nin aktivlərinə təsir göstərə bilər”

Neft qiymətlərinin kəskin düşməsi və aşağı qiymətlərin uzun müddət davam etməsi, eyni zamanda hasilatın da azalması fonunda ortamüddətli dövrdə Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun (ARDNF) gəlirlərini azaltmaqla aktivlərinin sürətlə tükənməsinə gətirib çıxarma ehtimalı vardır.

Bu barədə “APA-Economics” Hesablama Palatasının Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun 2024-cü ilin büdcəsinə verdiyi rəyə istinadən xəbər verir.

Sənədə əsasən, 2024-cü il üzrə mənfəət neftinin və qazının satışından

daxilolmaların 4 791,9 mln. ABŞ dolları olması proqnozlaşdırılır ki, AÇG yatağı üzrə dövlətin payına düşən gəlirlərin həcmi 4 089,5 mln. ABŞ dolları və ya ümumi daxilolmaların 85,3%-ni təşkil edəcəkdir.

Qeyd olunur ki, fondun əsas gəlir mənbələrindən olan AÇG üzrə proqnozlaşdırılan hasilatın həcmində əvvəlki illərdə olduğu kimi azalma müşahidə edilir.

AÇG üzrə 2015-2022-ci il faktiki, 2023-2027-ci illər üzrə hasilat proqnozu, mln. barel.

Xatırladaq ki, 01.10.2023 tarixinə ARDNF-nin aktivləri

ilin əvvəlindən 6 482,8 mln. ABŞ dolları və ya 13,2% artaraq 55 516,4 mln. ABŞ dolları təşkil edib. Lakin Fond tərəfindən təqdim edilmiş ilin sonuna gözlənilən icra məlu-

matlarına əsasən xərclərin tam həcmdə yerinə yetirilməsi şəraitində Fondun aktivlərinin təxminən 53 mlrd.

İş yerlərinin attestasiyasının keçirilməsi qaydalarında dəyişiklik edilib

“İş yerlərinin attestasiyasının keçirilməsi Qaydaları”nda dəyişiklik edilib.

APA xəbər verir ki, Baş nazir Əli Əsədov bununla bağlı qərar imzalayıb.

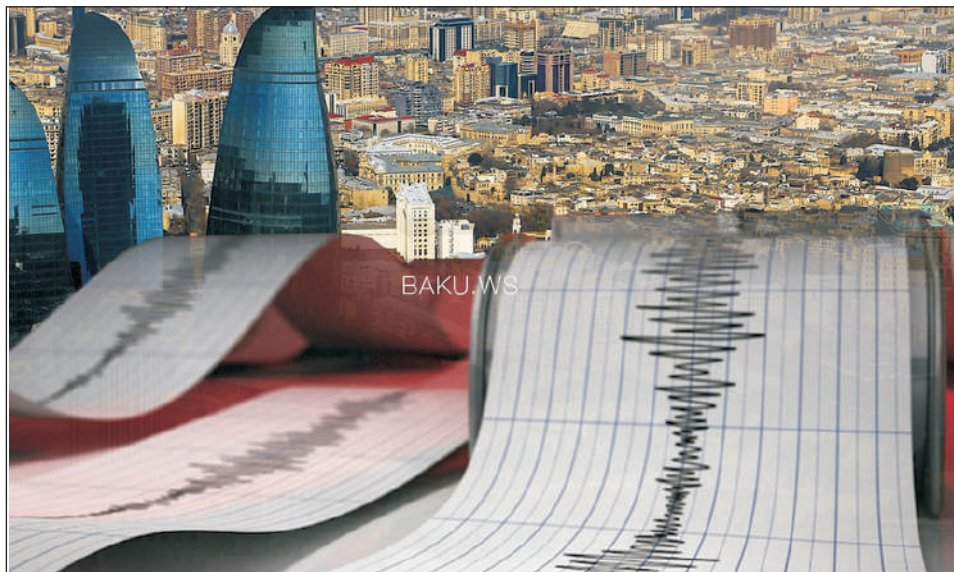
Qərara əsasən, İşəgötürən dövlət nəzarətinin həyata keçirilməsi məqsədilə iş yerlərinin attestasiyasının aparılması nəticələrinə dair attestasiya protokoluna əlavə edilməli sənədlərin və görülmüş işin nəticələrinin təsdiq edilməsi üçün verilən əmrin surətinin 10 (on) iş günü müddətində məlumat üçün Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidmətinə təqdim olunmasını təmin etməlidir.

Zəlzələyə ən həssas ərazilərimiz - ekspertlər deyir ki...

Yeraltı təkanları Günəşdəki partlayışlar tezləşdirib?; "Maqnit dalğalarının sonuncu zəlzələyə heç bir təsiri yoxdur, indiyə kimi bununla bağlı elmi baxımdan heç bir nəticə əldə edilməyib"

Dekabrın 6-da şəhər Xəzərdə 5.6 bal gücündə zəlzələ baş verib. Bu, il ərzində Azərbaycanda baş verən 3-cü güclü yeraltı zəlzələ idi. 2023-cü ilin iyulunda Bakıda və Abşeron yarımadasında 5.7 bal gücündə zəlzələ olmuşdu. Cəmi iki ay sonra - sentyabrda Kürdəmir rayonunda 5,2 maqnitudalı güclü zəlzələ qeydə alındı.

Buna görə də seysmik baxımdan gərginlik var. Zaman-zaman zəlzələ olacaq. Biz buna hazır olmalıyıq. Bakıda daha güclü zəl-

May ayında Bakıda səfərdə olan türkəyalı alim, geoloq Cəlal Şəngör Azərbaycanda hər an güclü zəlzələnin ola bilmə ehtimalından danışmışdı. Şəngör bildirmişdi ki, hətta yeraltı təkanların gücünün 7.5 bala qədər olmaq ehtimalı var. Lakin AMEA-nın müxbir üzvü, professor Qurban Yetirmişli onun bu açıqlamasını absurd adlandırmışdı.

"Zəlzələnin qorxulu fəsadının olması gözlənilir. Növbəti dəfə də silkələnmənin baş verəcəyi ehtimal edilir".

Bunu isə ekoloq-seysmoloq Ənvər Əliyev 6 dekabr zəlzələsi barədə danışarkən bildirib.

Onun sözlərinə görə, xırda təkanların olması regionda daha böyük təkanların olması ehtimalını azaldır. Seysmoloq həmçinin deyib ki, Bakı çox yüklənib və bu yüklənmə maqnitudası yüksək olan zəlzələlər zamanı tələfat və itkilərə səbəb ola bilər: "Üç milyondan çox əhalini yığmışıq Bakıya, evləri də tikmişik yolların ortasında. Binalar o qədər yaxındır ki, güclü zəlzələ zamanı insanları təhlükəyə etmək çətin olacaq. Abşeronda qeydə alınan zəlzələ təkrarlana bilər. Zəlzələni biz suya daş atmaqla

müqayisə edirik. Daş suya düşdükdən sonra dalğalar bir müddət davam edir, zəlzələnin dalğaları da eyni qaydada yayılır. Yayıldıqca hiss olunması da azalacaq. Bunu seysmoloji mərkəzlər müşahidə edəcək".

Onu da qeyd edək ki, bu günlərdə Günəşdə böyük bir partlayışın (qasırğanın) baş verdiyi və bunun Yer in maqnit sahəsinə ciddi təsiri haqda məlumat yayılmışdı.

"Biosfer" İctimai Birliyinin sədri Qorxmaz İbrahimi mənzunu "Yeni Müsavat" a belə şərh etdi: "Günəşdə və ümumiyyətlə qalaktikada baş verən hər hansı hadisə - maqnit dalğaları, ozon dəliyinə aid başqa proseslər, hətta meteor yağışları atmosferə daxil olduqdan sonra yer səthinə yaxınlaşırsa, təsiri olmaya bilməz. Ürək xəstəsi olan, təzyiqi olan insanlara, hətta nevroloji xəstələrə ciddi təsir edə bilər. O ki qaldı Azərbaycanda baş verən zəlzələyə, maqnit dalğalarının sonuncu zəlzələyə heç bir təsiri yoxdur. İndiyə kimi bununla bağlı elmi baxımdan heç bir nəticə əldə edilməyib. Zəlzələ gözlənilən idi. Məlumdur ki, Azərbaycan Ərəbistan platforması üzərində yerləşir. Bu ərazi cavan dağmələgəlmə zonasıdır.

zələ ola bilər. Bu qalaktikadan gələn təsirlərin deyil, litosferin içərisində baş verən proseslərin nəticəsidir. Gərginliyin nə zamana qədər davam edəcəyini seysmoloqlar deyə bilərlər. Şamaxı zəlzələsindən uzun zaman keçib. Zəlzələni proqnozlaşdırmaq çox çətinidir. Sadəcə proseslər, tektonik təvalarda olan gərginliyi nəzərə alaraq alimlər hesab edirlər ki, zəlzələ ola bilər. Türkiyədə də güclü zəlzələ olacağı gözlənilir. Bunu seysmoloqlar və geoloqlar ciddi araşdırırlar. Qımsal ərazidə yerləşən Abşeronda dağıdıcı zəlzələ gözlənilir".

Mətbuata açıqlamasında Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzinin Seysmologiya şöbəsinin müdiri Tahir Məmmədli deyib ki, Zəlzələ Bakının şimal hissəsində daha çox hiss olunub.

Şöbə müdiri bildirib ki, zəlzələnin hiss olunması zəlzələ ocağının yeri və dərinliyindən asılıdır: "Təbii ki, ilk növbədə zəlzələ ocaqlarının yaxın olduğu ərazilərdə, həmçinin çoxmərtəbəli binaların yuxarı mərtəbələrində zəlzələ daha çox hiss olunur".

O bildirib ki, ölkə ərazisində seysmik aktivlik qey-

ri-bərabər paylanılır:

"İki tip seysmik dalğalar mövcuddur - eninə və uzununa. Ən dağıdıcı zəlzələlər eninə olan seysmik dalğalar hesab olunur".

T.Məmmədlinin sözlərinə görə, Azərbaycan ərazisində aktiv zəlzələ ocaqları mövcuddur:

"Bakı-Abşeron ərazisi seysmik ərazi hesab olunur. Bundan başqa Şamaxı-İsmayılı və Gəncə zonaları güclü zəlzələlərin baş verə biləcəyi yerlərdir. Xəzər dənizinin özündə də çox sayda zəlzələ ocaqları mövcuddur. Azərbaycanda seysmik rayonlaşdırma xəritəsi var, lakin seysmoloqlar düşünür ki, bu, real vəziyyəti düzgün əks etdirmir".

AMEA nəzdində Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzinin baş direktoru Qurban Yetirmişli Xəzər dənizində baş verən zəlzələyə dair keçirdiyi mətbuat konfransında bildirib ki, Azərbaycanda yeni seysmik mikrorayonlaşdırma xəritəsi hazırlanacaq. Onun sözlərinə görə, 2024-cü ilin yaz aylarında Fövqəladə Hallar Nazirliyi ilə birgə yeni seysmik mikrorayonlaşdırma xəritəsi ilə bağlı tədqiqat aparılacaq: "Yaponiyadan mütəxəssislər gələcək. Seysmik mikrorayonlaşdırma xəritəsi gündəmədir. FHN əməkdaşları və yaponiyalı mütəxəssislərlə birgə gələn il işlərə başlanılacaq. Xəritənin tərtib olunması üzərində iş gedir". Fövqəladə Hallar Nazirliyi yanında Tikintidə Təhlükəsizliyə Nəzarət Dövlət Agentliyinin rəis müavini Elxan Əsədov isə vurğulayıb ki, seysmik xəritələrlə yanaşı, Bakı və Abşeron yarımadasında seysmik riskləri araşdıran xəritə də olacaq: "Yeni Bakı şəhərində yüksək maqnitudalı zəlzələdən sonra vəziyyətin necə olacağını biləcəyik".

Təhlükəsizlik məsələləri üzrə ekspert Elmar Nuriyev "Yeni Müsavat" a açıqlamasında bildirdi ki, binaların tikintisi zamanı təkcə zəlzələ amili nəzərə alınmamalıdır. Ekspert vurğuladı ki, paytaxt Bakıda bir çox cəhətdən riskli ərazilər var: "Bakı seysmik cəhətdən aktiv ərazidə yerləşir: "Bakı və ətrafında vulkanik, sürüşmə təhlükəsi olan ərazilər, o cümlədən iri sənaye müəssisələri var. İstər fərdi evlərin, istərsə də çoxmənzilli yaşayış binalarının tikintisi zamanı torpağın təyinatı, yeraltı suxurlar, zəlzələyə davamlılıq və s. önəmli amillər nəzərə alınmalıdır. Fərdi yaşayış evlə-

Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti yenidən təşkil olunur

Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti yenidən təşkil olunur. APA xəbər verir ki, bu barədə Baş nazir Əli Əsədov qərar imzalayıb. Qərara əsasən, Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin tabeliyində publik hüquqi şəxs statusuna malik olan Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinə çevrilmə yolu ilə yenidən təşkil edilir.

"Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinin Nizamnaməsi" təsdiq edilib. ADAU-nun nizamnamə fondu 36 milyon 469 min 599 manatdır.

ADAU-nun əmlakı nizamnamə fondundan, təsisçinin ona verdiyi digər əmlakdan, dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitdən, fəaliyyətindən əldə olunmuş gəlirdən, o cümlədən ödənişli təhsildən əldə edilən vəsaitdən, ianələrdən, qrantlardan, cəlb edilən investisiyalardan və qanunla qadağan olunmayan digər vəsaitdən formalaşır.

ADAU-nun balansında olan dövlət əmlakına münasibətdə səlahiyyətləri "Dövlət əmlakının qorunub saxlanılması və səmərəli istifadə edilməsinin təkmilləşdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 6 iyun tarixli 586 nömrəli Fərmanı ilə müəyyən edilmiş qaydada həyata keçirilir.

ADAU ona verilmiş əmlakdan yalnız bu Nizamnamə ilə müəyyən olunmuş məqsədlərə uyğun istifadə edir. ADAU-nun əmlakından təhsildənkənar məqsədlər üçün istifadə edilməsi qadağandır. ADAU əmlakı üzərində sahiblik və istifadə hüquqlarını məqsədlərinə uyğun olaraq sərbəst, sərəncam vermək hüququnu isə Nazirlik ilə razılaşdırmaqla həyata keçirir.

ADAU mülkiyyətində və istifadəsində olan əmlakın saxlanılması, qorunması və ondan səmərəli istifadə edilməsi üçün məsuliyyət daşıyır. ADAU-nun əmlakının idarə olunması ilə bağlı fəaliyyətinə nəzarəti Nazirlik, yaxud onun səlahiyyət verdiyi şəxs həyata keçirir.

ADAU-nun maddi-texniki bazası və təhsil infrastrukturunu Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müəyyən etdiyi müvafiq normativlərə uyğun olmalıdır. ADAU Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müəyyən etdiyi müvafiq normativlərə uyğun maliyyələşdirilir. ADAU bilavasitə mənfəət əldə etmək məqsədi güdmür. ADAU Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müəyyən etdiyi müvafiq sahibkarlıq fəaliyyəti növləri ilə məşğul ola bilər. Bunun üçün ADAU Nazirliyin razılığı ilə təsərrüfat cəmiyyətləri yarada və ya onlarda iştirak edə bilər.

ADAU-nun bu Nizamnamədə göstərilən mənbələrdən (büdcə vəsaiti istisna olmaqla) daxil olan vəsait hesabına əldə etdiyi əmlak qanunvericiliyə uyğun olaraq onun mülkiyyətinə daxil edilir.

ADAU-nun fəaliyyətindən əldə etdiyi vəsait yalnız təhsilin inkişafına, müəssisənin maddi-texniki bazasının inkişafına, təhsilalanların və təhsilverənlərin sosial müdafiəsinə, habelə normativ hüquqi aktlarla müəyyən edilmiş digər məqsədlərə yönəldilir.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi bu Qərar qüvvəyə mindiyi tarixdən 3 gün müddətində Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinin "Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq qeydiyyatdan alınması üçün zəruri tədbirlərin görülməsini təmin etməlidir.

rinin tikintisi zamanı yaşayış binalarında zəlzələdən təyinatı nəzərə alınmadan, hətta yaxınlıqda hər hansı tikinti aparılarsa, uçma, dağılma riski yaranır. O cümlədən vaxtı-vaxtında lazımi qulluq göstərilməsi də önəmlidir".

□ Nigar HƏSƏNLİ,
"Yeni Müsavat"

Qızılca Azərbaycanda “iri addımlar”la irəliləyir. Əfsus ki, virusun çox ağır fəsadları da özünü göstərməkdədir. Artıq bir neçə uşaq onun qurbanı olub. Orta məktəblərdə isə infeksiya kifayət qədər sürətlə yayılmaqdadır. Qusarda da artıq 27 nəfər qızılcaya yoluxub. Qusar Rayon Mərkəzi Xəstəxanasından mediaya bildirilib ki, onlardan 24-ü məktəblidir. Virus həmçinin Avropa ölkələrində özünü göstərməkdədir.

Məsələn, Rumıniyanın 29 əyalətində 2 minə yaxın yoluxma halı qeydə alındığı üçün ümummilli qızılca epidemiyası elan edilib. Bu barədə Rumıniyanın Səhiyyə Nazirliyi məlumat yayıb.

“Qızılcaya yoluxma hallarının heyecanverici artımı, həmçinin yoluxmuş uşaqların pediatriya və yoluxucu xəstəliklər şöbəsinə yerləşdirilməsini nəzərə alaraq, Səhiyyə Nazirliyi 9-11 aylıq uşaqların peyvənd olunmasını təmin etmək məqsədilə ölkə səviyyəsində qızılca epidemiyası elan edib”, - məlumatda deyilir.

Qeyd olunub ki, ölkədə peyvənd olunmamış və ya natamam peyvənd edilmiş insanlar da peyvənd olunacaqlar. 2 minə yoluxmaya görə epidemiyaya elanı. Azərbaycanda bu günədək neçə nəfər yoluxub? Bizdə də qızılca epidemiyası elan oluna bilərmi? Yaxşılaşma nə vaxt gözlənilir? Havaların soyuması virusun yayılmasına təsir göstərəcəkmi?

Yeri gəlmişkən, Səhiyyə Nazirliyinin mütəxəssis-eksperti, infeksiyoz Təy-yar Eyvazov deyib ki, ağır infeksiyalar olan qızılcanın fəsadları da xeyli ağır olur: “Bəzi şəxslərdə bu xəstəlik ağır fəsadlanmış şəkildə keçir və hətta ölümlə nəticələnir. Qızılcaya yoluxan şəxsin səhətinə paralel şəkildə digər bəzi xəstəliklər də ortaya çıxa bilər. Bu xəstəliyin fəsad-

Azərbaycanda qızılca kabusu - Yoluxma sayı 2 mini ötərsə...

İnfeksiyozist: “Peyvəndləmə nisbəti yüksək olsa, epidemiya olmayacaq”
Pediatr: “İndiki epidemioloji vəziyyət peyvəndlənmə ilə bağlı saxta rəqəmləri ifşa etdi”

larından ən çox rast gəlinən isə pnevmoniyalardır”.

Təyyar Eyvazov bildirib ki, qızılcaya qarşı spesifik müalicə yoxdur: “Bu səbəbdən də ən yaxşı üsul peyvənd vurulmasıdır. Peyvənd almış şəxs xəstəliyə yoluxsa belə, çox yüngül keçirir. Qeyd edim ki, 2015-ci ildən Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) Azərbaycanda qızılcanın endemikliyinin olmadığını sübut edən sənəd verib. Bundan sonra öl-

söylədi: “Hələ ki, Avropa ölkələri arasında yalnız Rumıniyada epidemiya müşahidə olunur. Digər Avropa ölkələrində xəstəlik yayılmayıb. Burada görünür ki, Rumıniyada peyvəndlənmə ilə bağlı problem olub. İnsanlar orada daha çox peyvənd etdirmək istəməyiblər. Təbii ki, digər Avropa ölkələrində də peyvəndə qarşı çıxanlar var. Amma burada peyvənd olunanlarla olunmayanların nisbəti məsə-

yi çox böyük problem yaratmamalıdır. Qısa dövr ərzində yaxşılaşmanı müşahidə etməliyik. Fikrimcə, bu, COVID kimi uzun çəkməyəcək”.

Tanınmış pediatr Vaqif Qarayev isə qızılca ilə bağlı hazırda qurumların insanları, insanların da səhiyyə qurumlarını, həkimləri qınamasını tənqid edib: “Keçmişə qayıtsaq, Sovet vaxtı sahə pediatriyının iki əsas işi var idisə, birincisi uşaqların aktiv immuni-

AMB “Naxçıvansığorta”nın lisenziyasını ləğv edib

Azərbaycan Mərkəzi Bankı könüllü müraciət əsasında “Naxçıvansığorta”nın lisenziyasını ləğv edib. Bu barədə “APA-Economics” AMB-yə istinadən xəbər verir.

Məlumatda bildirilir ki, “Sığorta fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 107.1.1-ci maddəsinə müvafiq olaraq könüllü müraciət əsasında Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının İdarə Heyətinin 06 dekabr 2023-cü il tarixli qərarı ilə “Naxçıvansığorta” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə sığorta fəaliyyətinə verilmiş 13 may 2022-ci il tarixli, SF-0004 nömrəli lisenziya ləğv edilib.

“Naxçıvansığorta” ASC-nin mövcud maliyyə göstəriciləri Cəmiyyətin öhdəliklərinin tam və vaxtında icra edilməsinə imkan verir. Cəmiyyətin ləğvetmə prosesi Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi çərçivəsində nəzarətdə saxlanılacaq.

Səngəçalda zəlzələdən sonra qala divarları üzə çıxdı

“Sosial mediada yayılan videogörüntülərə görə, dünənki zəlzələdən sonra Səngəçalda Otman Bozdağ vulkanına yaxın ərazidə qala divarları üzə çıxıb”.

Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətindən APA-nın sorğusuna cavab olaraq bildirilib ki, məlumatın həqiqi olub-olmamasını yoxlamaq üçün hazırda əraziyə mütəxəssis qrupu göndərilib.

“Hal-hazırda əməkdaşlarımız əraziyə yerində baxış keçirirlər”.

Bunu Arxeologiya, Etnoqrafiya və Antropologiya İnstitutunun baş direktoru vəzifəsini icra edən tarix üzrə fəlsəfə doktoru Fərhad Quliyev deyib.

“Nəticə barədə məlumat veriləcək”, - o əlavə edib.

görə deyirəm ki, qızılca bizimlə əbədi yaşamayacaq. Bitəcək nə vaxtsa. Təki az itki ilə çıxacaq bu durumdan. Məsələ budur ki, uşaqlar tək qızılcaya görə yox, digər infeksiyalara qarşı da peyvənd olunmur. Heç kim zamanət verə bilməz ki, sabah diffriya, göyöskürək, poliomieli, hepatit B kimi təhlükəli infeksiyalar yayılmayacaq. İndiki, sərhədlərin açıq olduğu bir zamanda

infeksiyaların yayılma ehtimalı həddindən artıq çoxdur. Bizə yaxın qonşu dövlətlərdə də epidemioloji durum qənaətbəxş deyil. Ona görə yeganə çıxış yolu peyvənddir. Müxtəlif qurumların bir-birini ittiham etməsi ilə vəziyyətdən çıxma bilmərik. Ciddi çıxış yolları fikirləşib əhalini məlumatlandırmalıyıq”.

□ **Afaq MİRAYIQ,**
“Yeni Müsavat”

Elan
Bakı Biznes Universitetinin tələbəsi Kərimov Əli Namiq oğlunun adına olan tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Kərimov Əli Namiq oğlunun adına olan şəxsiyyət vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Türkiyə millisinin və "Beşiktaş" klubunun sabiq baş məşqçisi Şenol Güneş Azərbaycan millisini çalışdırma bilər. Türkiyə mətbuatı xəbər verir ki, AFFA 71 yaşlı mütəxəssislə danışıqlara başlayıb.

Qeyd edək ki, türkiyəli məşqçinin son komandası "Beşiktaş" olub. O, bu il oktyabrın 6-da uğursuz nəticələrə görə istefaya göndərilib.

"Azərbaycan millisində işləməkdən qürur duyaram".

Bunu Şenol Güneş ölkəsinin mətbuatına açıqlamasında bildirib. 71 yaşlı mütəxəssis müvafiq şəxslərdən ona təklif gəldiyini söyləyib: "Rəsmi dəvəti gözləyirəm, oturub ətraflı danışmaq lazımdır. Azərbaycan futbolu yüksəlmişdir".

Millimizin "günəşi" Şenol olacaq? - AFFA danışıqlar aparır...

Elnur Məmmədli: "Tələsik addım atmağımıza ehtiyac yoxdur"

Natiq Muxtarlı: "Yığmanın baş məşqçisinin kim olmasının heç bir önəmi yoxdur, əgər..."

Kənan Məstəliyev: "Guya qapıya növbə düzülüb, üstündə davadır"

E.Məmmədli Şenol Güneşin açıqlamalarına da münasibət sərgilədi: "Hər hansı bir ölkənin millisinin, yaxud da klubunun baş məşqçi postu boş olanda vaxt keçdikcə bu tipli xəbərlər istər-istəməz

yaraq, nəticə olmayacaq. Çünki bizdə futbolçu yoxdur. İkinci divizionda çıxış edən "Cəbrayıl"ın baş məşqçisi Cavid Hüseynov deyir ki, komandanı gücləndirmək üçün Azərbaycanda

təqdirdə yığmaya hansı məşqçinin rəhbərlik etməsinin nə mənası var? Yığmaya baş məşqçi təyin etməməklə, gecikmirik. Biz uşaq futbolunda islahatlara başlamamaqla gecikirik. Azərbaycanda

FHN əməkdaşı dünya çempionu oldu

Dekabrın 1-4-də Türkiyə Respublikasının Bursa şəhərində Alpaqut Turan döyüş sənəti üzrə 4-cü dünya çempionatı keçirilib. APA Fövqəladə Hallar Nazirliyinə istinadən xəbər verir ki, yarışda ölkəmizi təmsil edən idmançılar sırasında FHN-in Xüsusi Riskli Xilasetmə Xidmətinin əməkdaşı Nurlan Kərimov da olub.

+85 kq çəki dərəcəsində mübarizə aparan idmançımız bütün rəqiblərinə qalib gələrək fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxıb və 3-cü dəfə Alpaqut döyüş növü üzrə dünya çempionatının birincisi olub.

Tarixin ən böyük silah qaçaqmalçılığı

Cənub Bölgəsi Prokurorluğu İordaniyadan İsrailə qanunsuz yolla silah keçirən 4 qaçaqmalçıya qarşı ittiham irəli sürüb. Bu cinayət dünya tarixində ən böyük cinayət olub. /Lent.az/

Məlumatla görə, bədəvi icmasının dörd nümayəndəsinə qarşı cinayət işi açılıb.

İttihama görə, 39 yaşlı Udeh Elxalav, 23 yaşlı Sultan Delaliyu, 26 yaşlı Yasir Delaliyu və 21 yaşlı Əhməd Şalivi silah qaçaqmalçılığı üçün iordaniyalı ilə əlbir olublar.

Qeyd olunur ki, təqribən iki həftə əvvəl Udeh İordaniya sakini ilə əlaqə yaradaraq, qaçaqmalların qəbulu üçün məntəqəni razılaşdırıb. Müəyyən saatda Udeh Yasiri müşahidə məntəqəsinə çatdırıb. Sultan və Əhməd isə sərhədi keçərək iordaniyalı ilə görüşüb və ondan iki mərhələdə bir neçə çanta silah alıblar.

le danışq aparılmır. Bu barədə İcraiyyə Komitəsinin üzvü, vitse-prezident Vaqif Sadıqovun açıqlaması aydın deyir. O yeni baş məşqçi tapmaq üçün yaradılması tapşırılan İşçi Qrupun hələ yaradılmadığını bildirib. Bu açıqlama hər şeyə aydınlıq gətirir. Bu müddətdə kimin adı hallansa, sayıya oldu-

ğunu qəbul etməliyik. Düşünürəm ki, bu məsələyə yarıvarda diqqət ayrılacaq, müzakirələr aparılacaq, yeni federasiya prezidentinin kimliyinə aydınlıq gələndən sonra yeni baş məşqçinin kimliyi də bilinəcək".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Xatırladaq ki, Azərbaycanın futbol millisinə son olaraq Canni De Byazi başçılıq edib. İtaliyalı mütəxəssis noyabrın sonunda öz istəyi ilə yığmadan ayrılıb. Şenolla danışıqlar aparılırmı? Son durum nədir? Namizədlər kimdir? Məşqçinin müəyyən olunması üçün nə qədər vaxt qalır?

Yaranan suallarla bağlı AFFA-nın da mövqeyini aldıq. Qurumun Mətbuat və İctimaiyyətlə Əlaqələr Departamentinin rəhbəri Elnur Məmmədli iddiaların doğru olmadığını söylədi: "Hazırda heç bir məşqçi ilə danışıqlar aparılmır. Çünki Azərbaycan milli komandasının növbəti oyunu gələn ilin martında olacaq. Yoldaşlıq oyunu keçiriləcək. Gələn ilin sentyabrında isə rəsmi oyunlar, Millətlər Liqasının oyunları start götürəcək. Gördüyünüz kimi, kifayət qədər vaxt var. Son olaraq, İcraiyyə Komitəsinin iclasında İşçi Qrupunun yaradılması ilə bağlı qərar verildi. Məşqçi seçimi ilə bağlı bu qrup məşğul olacaq. Yaxın vaxtlarda İşçi Qrupunda kimlərin təmsil olunacağı barədə rəsmi açıqlamanı mətbuatla verəcəyik".

yayılır. Amma yenə də dediyim kimi, heç bir mütəxəssisə, məşqçiyə rəsmi dəvət göndərilməyib. Çünki, bir daha vurğulayıram ki, kifayət qədər vaxt var. Bu baxımdan tələsik addım atmağımıza ehtiyac yoxdur".

İdman mütəxəssisi Natiq Muxtarlı isə AFFA-nın yenə üzünü əcnəbi məşqçilərə çevirməsindən təəssüflənir: "Azərbaycan yığmasının baş məşqçisi postuna namizədlər arasında yenə də əcnəbilərin adları hallanır, əvvəlcə Fatih Terim, sonra Şenol Güneş, yığmanın sabiq baş məşqçisi Robert Prosi-neçki. Heç şübhə yoxdur ki, bütün bunları dövrriyyəyə AFFA rəhbərliyi buraxır. Bu da onu göstərir ki, AFFA-da oturanlar yığmaya yenə də əcnəbi məşqçi gətirmək niyyətindədirlər. Belə informasiyaları buraxmaqla, ictimai rəy yaratmaqla yanaşı, həm də cəmiyyətin nəbzini yoxlayırlar. Ancaq günün mövzusu bu olmamalıdır. "Yığmanın baş məşqçisi kim olmalıdır" sualı müzakirə edilməməlidir. Yığmanın baş məşqçisinin kim olmasının heç bir əhəmiyyəti yoxdur. Kim olmasından asılı olma-

can futbolunun problemi qalır. Dəhşətdir! İkinci divizion komandası futbolçu tapa bilmir. AFFA isə hesabat verib ki, ölkədə 200 mindən yuxarı uşaq futbola məşğul olur. 200 min və ikinci divizionda futbolçu tapılır. Hanı o 200 min futbolçu? İkinci diviziondan oynamağa futbolçu tapa bilməyən ölkənin yığmasına əcnəbi məşqçi gətirməzlər. O məşqçi gəlib nə edəcək? Heç nə, sadəcə özü ilə gətirdiyi 5-6 nəfərli birgə daha 10 milyon pulumuzu aparacaq. Belə görünür ki, AFFA rəhbərliyini futbolun durumu qətiyyənlə maraqlandırmır. Maraqlandırsaydı, indi çıxıb deyirdilər ki, bu vaxta qədər heç bir iş görməmişik, bundan sonra islahatlara başlayırıq. Açıq şəkildə deməlidirlər ki, bu yığmadan nəticə tələb etməyin. Millinin baş məşqçisi yerli olmalıdır. O yerli mütəxəssislə də yığma 4-5 xal toplayacaq. Lap yığmanın baş məşqçisi olmasa belə, yenə də həmin nəticə olacaq. Ona görə də, bu məsələni şişirtməyə ehtiyac yoxdur. Gəlin özümüzü aldatmayaq, Azərbaycan yığmasının heç bir iddiası, potensialı yoxdur. Belə olan

can futbolunun problemi qalır. Dəhşətdir! İkinci divizion komandası futbolçu tapa bilmir. AFFA isə hesabat verib ki, ölkədə 200 mindən yuxarı uşaq futbola məşğul olur. 200 min və ikinci divizionda futbolçu tapılır. Hanı o 200 min futbolçu? İkinci diviziondan oynamağa futbolçu tapa bilməyən ölkənin yığmasına əcnəbi məşqçi gətirməzlər. O məşqçi gəlib nə edəcək? Heç nə, sadəcə özü ilə gətirdiyi 5-6 nəfərli birgə daha 10 milyon pulumuzu aparacaq. Belə görünür ki, AFFA rəhbərliyini futbolun durumu qətiyyənlə maraqlandırmır. Maraqlandırsaydı, indi çıxıb deyirdilər ki, bu vaxta qədər heç bir iş görməmişik, bundan sonra islahatlara başlayırıq. Açıq şəkildə deməlidirlər ki, bu yığmadan nəticə tələb etməyin. Millinin baş məşqçisi yerli olmalıdır. O yerli mütəxəssislə də yığma 4-5 xal toplayacaq. Lap yığmanın baş məşqçisi olmasa belə, yenə də həmin nəticə olacaq. Ona görə də, bu məsələni şişirtməyə ehtiyac yoxdur. Gəlin özümüzü aldatmayaq, Azərbaycan yığmasının heç bir iddiası, potensialı yoxdur. Belə olan

can futbolunun problemi qalır. Dəhşətdir! İkinci divizion komandası futbolçu tapa bilmir. AFFA isə hesabat verib ki, ölkədə 200 mindən yuxarı uşaq futbola məşğul olur. 200 min və ikinci divizionda futbolçu tapılır. Hanı o 200 min futbolçu? İkinci diviziondan oynamağa futbolçu tapa bilməyən ölkənin yığmasına əcnəbi məşqçi gətirməzlər. O məşqçi gəlib nə edəcək? Heç nə, sadəcə özü ilə gətirdiyi 5-6 nəfərli birgə daha 10 milyon pulumuzu aparacaq. Belə görünür ki, AFFA rəhbərliyini futbolun durumu qətiyyənlə maraqlandırmır. Maraqlandırsaydı, indi çıxıb deyirdilər ki, bu vaxta qədər heç bir iş görməmişik, bundan sonra islahatlara başlayırıq. Açıq şəkildə deməlidirlər ki, bu yığmadan nəticə tələb etməyin. Millinin baş məşqçisi yerli olmalıdır. O yerli mütəxəssislə də yığma 4-5 xal toplayacaq. Lap yığmanın baş məşqçisi olmasa belə, yenə də həmin nəticə olacaq. Ona görə də, bu məsələni şişirtməyə ehtiyac yoxdur. Gəlin özümüzü aldatmayaq, Azərbaycan yığmasının heç bir iddiası, potensialı yoxdur. Belə olan

ÜSAVAT

Son səhifə

N 222 (8358) 9 dekabr 2023

Meksika səmasını bürüyən çəyirtkələr qorxuya səbəb olub

Meksikanın cənub-şərqində yerləşən kiçik Sinançe şəhərinin sakinləri səmada çoxlu sayda çəyirtkə gördüklerini bildiriblər. Bu barədə yerli KİV məlumat yayıb. Pəncərədən bayıra baxanda insanlar bağçalarındakı meyvə ağaclarının yarpaqlarının tərə-tərəmiz yeyildiyini, limon, portağal və digər meyvələrin gəmirilmiş vəziyyətdə otun üzərinə düşdüyünü görüblər. Bu həftə Meksikanın Yukatan ştatının səmasını bir neçə kilometr uzunluğunda olan "çəyirtkə buludları" bürüyüb. Çəyirtkələr alış-veriş meydanlarının üzərindən uçaraq, yaşayış komplekslərinin pəncərələrinə çırpılaraq və qarşılarına çıxan hər bir yaşılıq yeyib bitiriblər.

Bitki örtüyü az olduğundan, ac çəyirtkə sürüsü ağaclar, kollar və çiçəklərlə qidalanmaq üçün şəhər ərazilərinə köç edib. Gecəyə doğru Sinançe sakinləri Meksika mediasına çəyirtkələrin uçub getdiklərini bildiriblər. Bununla belə, ştatın paytaxtı Merida da uzun illər bu həşəratların görünmədiyi "işğaldan" əziyyət çəkib. Sosial şəbəkə istifadəçiləri bu hadisəni yaxın zamanlarda dünyanın sonunun yaxınlaşacağı ilə əlaqələndiriblər. Qeyd edək ki, müqəddəs kitablarda (Quran, İncil, Tövrat) çəyirtkələr Misirə göndərilən 10 bələdan səkkizincisi olduğu bildirilir.

Rusiya məhkəmələrində şortda, idman paltarında iştirak qadağan edilib

Rusiya Federasiyası Hakimlər Şurasının iclasında şura tərəfindən məhkəmədə iştiraka dair standartlar qəbul edilib. Bu barədə Sankt-Peterburq Məhkəmələrinin Birləşmiş Mətbuat Xidməti məlumat yayıb. Rusiya məhkəmələrində iştiraka dair tələblərə əsasən, məhkəmə iclaslarına şortda, idman paltarında və ya sərxoş halda gəlmək qadağan edilib. Həmçinin Rusiya Federasiyasının məhkəmə binalarında foto və video çəkilişlər məhkəmənin sədri, onu əvəz edən şəxs və ya digər səlahiyyətli şəxsə razılaşdırılmaqla aparıla bilər.

Evli olmaq yüksək qan təzyiqi riskini artırarmış

Evli insanlar arasında hipertoniyaya tutulma riski digərlərindən 9% yüksəkdir. Miçiqan Universitetinin (ABŞ) alimləri apardıqları tədqiqatlardan sonra bu qənaətə gəliblər. Nəticələr "Journal of the American Heart Association" (JAHA) jurnalında dərc olunub.

Araşdırmada 1086 britaniyalı, 3989 amerikalı, 6514 çinli və 22 389 hindistanlı ailələr iştirak ediblər. Əgər onların sistolik qan təzyiqi (tonometrın ekranındakı yuxarı rəqəm) 140 millimetr cıvədən, diastolik qan təzyiqi isə (aşağı rəqəm) 90 millimetr cıvədən çox olarsa, subyektlər hipertoniya xəstəsi kimi qeydə alınıb. İngiltərədə cütlüklərin təxminən 47, ABŞ-də 38, Çində 21 və Hindistanda 20%-də yüksək qan təzyiqi aşkar edilib.

Alimlər həmçinin müəyyən ediblər ki, insanın həyat yoldaşı təzyiqdən

əziyyət çəkirsə, hipertoniyaya yoluxma riski 9% artır. Çox güman ki, bu, evlilik və ya birgə yaşayış zamanı bir çoxlarının tərəfdaşlarının bəzi vərdişlərini, o cümlədən balanssız qidalanma və fiziki fəaliyyətsizlik kimi sağlam olmayan vərdişləri mənimsəməsi ilə əlaqədardır. Mütəxəssislər tədqiqatın nəticələrinə əsasən həyat yoldaşlarının sağlamlıqlarını üzərində birgə işləməsinin potensial faydalarını vurğulayıblar. Tədqiqat müəllifləri qarşılıqlı dəstək və həyat tərzində dəyişikliklərinin hipertoniyaya nəzarətdə təsirli ola biləcəyini bildiriblər.

Yaponiyada peyinlə işləyən raket mühərriki sınaqdan keçirildi

Yaponiyada heyvan peyni, daha dəqiq desək bu peyindən alınan mayeləşdirilmiş biometanla işləyən raket mühərriki uğurla sınaqdan keçirilib. "Sınaq Taikidokı Hokkaydo Kosmik Start Mərkəzinin (HOSPO) kompleksində aparılıb və biometanın təmiz raket yanacağı kimi potensialını nümayiş etdirib. Bu əlamətdar hadisə özəl raket şirkəti üçün dünyada ilkidir", - yapon raket istehsalçısı öz saytında bildirib. Şirkət mühərrikin sınaqdan keçirilməsi zamanı heç bir problemin qeydə alınmadığını vurğulayıb. Plana görə, sınaqlar 2024-cü ilin yanvar ayının sonuna qədər davam edəcək. Bu tarixdən sonra isə "Interstellar Technologies" tərəfindən hazırlanmış ZERO raketinin buraxılışı planlaşdırılır.

İspaniyada məktəbli tutduğu naqqa balığı ilə rekord qırdı

İspaniyada Böyük Britaniyadan olan məktəblinin tutduğu naqqa balığı çəkisinə görə rekord vurub. Bu barədə yerli xəbər portalları yazır. 11 yaşlı Coşua Devenport valideynləri ilə balıq tutarkən onun tilovuna naqqa balığı keçib. 25 dəqiqə ərzində məktəbli şikarıyla mübarizə aparıb. Uşağın gücünün çatmadığı böllü olduqda yaxınlıqda olan üç balıqçı onun köməyinə gəlib. Balığı sahile çıxardıqdan sonra onu tərəziyə qoyublar. Balığın 69 kiloqram ağırlığında olduğu məlum olub və Coşua uşaq tərəfindən tutulan ən böyük şirin su balığı üzrə Avropa rekordunu qırb.

"Balıqçılıq Coşua üçün hər şeydir. İlk tilov ona dörd yaş olanda verilib!", - deyə uşağın anası bildirib.

Rekord qeydə alındıqdan sonra naqqa balığı yenidən çaya buraxılıb.

Bunları bilirsinizmi?

- * Dünyada hansı ırqdan olmasına baxmayaraq bütün yeni doğulan körpələr 440 hz yüksəkliyində və "la" notu ilə ağlayır.
- * Xiyarın tərkibinin 96 faizi sudur.
- * Bal xarab olmayan yeganə qidadır.
- * Dünyada 4300-ə yaxın fərqli din var.
- * Ay işığının bizə çatması 1,3 saniyə çəkir.
- * Buqələmunların dili bədənlərindən iki qat uzundur.
- * Liftdə ayna qoyulmasının əsas səbəbi qapılar açılarkən kabinənin yerində olduğunu görməkdir.
- * Fillərin rəngi əslində boz deyil qızılı-torpaq rəngidir. Boz görünmələrinin səbəbi palçıqlı suların üzərilərində qurumasıdır.
- * Qiymətli daşların çoxu bir neçə elementin birləşməsindən meydana gəlir, yalnız brilyant tamamilə karbondan əmələ gəlir.
- * Albert Eynşteyn 9 yaşından sonra tam danışmağa başlayıb. Buna görə də ailəsi onun əqli cəhətdən qüsurlu olduğunu düşünüblər.
- * "Santa Klaus"un paltarı əslində yaşıl rəngdədir. Ancaq bir kola markası onu qırmızı-ağ olaraq dünyaya tanıdıb.
- * Qütb ayları isti və nəmli mühitdə qaldıqları zaman kürklərinin rəngi yaşıl rəngə çevrilir.
- * Alma, soğan və kartofun dadı eynidir. Yalnızca qoxuları fərqlidir. Əslində hamısı şirindir.

Xərçənglə əlaqəli genlərin aktivliyini azaldan məhsulun adı AÇIQLANDI

Kətan toxumu ilə zəngin qida rasionu siçanlarda döş xərçəngi riskini azaldıb. Buna dair araşdırma "Microbiology Spectrum" jurnalında dərc olunub. Eksperiment zamanı dişi siçanların qida rasionuna kətan toxumunun komponentləri - liqnanlar əlavə edilib. Bu maddələr həmçinin ağacların oduncaq hissəsində də olur. Bəzi liqnanlar fitoestrogenlərin, yəni qadın cinsi hormonlarına bənzər molekulların ilkin formalarıdır. Bir çox liqnanlar da antioksidant təsirə malikdirlər, yəni hüceyrələri zədələnmədən qoruyurlar. Daha öncə liqnanların qida ilə qəbulunun qadınların postmenopauza dövründə ölüm riskini azaltdığı müəyyən olmuşdur.

Yeni elmi işin müəllifləri müəyyən ediblər ki, liqnanların qida ilə qəbulu süd vəzisinin süd vəzilərinin xərçəngi riskinin artmasına cavabdeh olan hüceyrələrində genlərin aktivliyini azalda bilər. Bu təsir liqnan həzm olunarkən bağırsağın içərisində yaşayan mikroblar tərəfindən ifraz olunan molekullarla əlaqədər idi. Kor bağırsağın qısa zəncirli yağ turşuları ifraz edən faydalı anaerob bakteriyaların rezervuarı kimi xidmət etdiyi hesab edilir.

"Bu nəticələr təsdiqlənərsə, mikrobiota pəhriz müdaxiləsi ilə döş xərçənginin qarşısının alınması üçün yeni bir hədəf təmin edəcək", - deyərək ABŞ-nin Nyu York Universitetinin dosenti Yelena M. Komelli bildirib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Məsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ
Sifariş: 3251
Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500